

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Преданост државе види се кроз повећање пензија, већ неколико година два пута годишње, исплату једнократне помоћи, као и повећање средстава за друштвени стандард пензионера за који је у 2024. издвојено више од милијарду динара, рекао је директор РФ ПИО Реља Огњеновић

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ДРЖАВА СИСТЕМСКИ БРИНЕ О ПЕНЗИОНЕРИМА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Реља Огњеновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић

Париска бр. 9,

11000 Београд,

011/2030-742

e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743

факс: 2638-201

ШТАМПА:

Штампарија

ЈП „Службени гласник“

Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

НАСЛОВНА:

Светлана Цекић

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

МЕЂУНАРОДНИ ДАН ЖЕНА – ОСМИ МАРТ

Тег младости

Сваке године Међународни дан жена је прилика да се изнова сагледа статус жена у свету и поново нагласи да је родна равноправност више од пуког права. Она треба да буде у етичким темељима друштва у коме сви могу да користе једнаке могућности, права и ресурсе без обзира на пол. Ипак без обзира на начелну већинску акламацију, родни јаз је и даље упорно и широко распрострањено питање широм света.

Жене су највећи напредак у приступу позицијама моћи и ауторитета оствариле 70-их и 80-их година прошлог века, али је већ крајем века тај напредак знатно успорен а у овом скоро потпуно заустављен. Жена и даље нема самосталну улогу у свом животу, мора бити ћерка, сестра, жена, мајка. Али све ове улоге, ма како беспрекорно одигране, подједнако мало признања добијају и у 21. веку, који је по неким параметрима отишао и корак уназад. Међу стереотипима о женама један суштински је чврсто остао непромењен: жена као господарица домаћинства и као подређена фигура која стоји иза главног хранитеља. У том смислу, врло је депримирајући закључак последњег извештаја Уједињених нација да је потпуна родна равноправност, у овим условима, још вековима далеко.

Ми ћемо се зато, на овај женски датум, позабавити једном мање егзистенцијалном али важном и непрестано присутном неједнакошћу која често пролази испод радара – двоструким стандардима старења.

Највећи број људи, дакле оба пола, старење доживљава (ма колико се томе опирали) као спору ерозију сопственог осећаја себе, болно смањење својих животних могућности. Из дана у дан хоризонт потенцијала се гаси и повлачи, тело почиње да показује знаке опадања, као издајник визије чврстог, отпорног постојања коју смо исковали у младости. Та је визија ипак, показаће се, више издајничка за жене које излазећи из младости улазе у процес постепене дисквалификације.

Тај непоштен и понижавајући механизам многи социолози дефинишу и као потлаченост будући да су жене под већим друштвеним притиском да се прилагоде одговарајућим стилевима, понашању и „имиџу“ тела за разлику од старијих мушкараца којима друштво поставља много опуштеније принципе старења. Да кажемо другачије, мушкарцима је дозвољено да старе без казне, женама није.

За Сузан Сонтаг, америчку књижевницу и професорку, мушкарци имају две фазе лепоте у животу – дечак и мушкарац, док жене имају само фазу девојка. Њима није, без додатног труда, приуштена та следећа фаза лепоте, опуштено одрасло доба. Жене неће добити аплауз ако дозволе да се виде промене, ако свесно одбаце своју глатку младост у корист мудрости, компетенције и амбиције. Зрели мушкарци, с друге стране, асоцирају на разборитост старења, искуство и одговорност.

У том смислу основним облицима угњетавања жена могао би се додати и естетски услов, јер су најпре идеализоване а затим одбачене на основу близине „истека рока“, без разматрања њихових осталих квалитета. Мушкарци имају допуштење да старе достојанствено, без дискриминације. Они се не цене, нити третирају у зависности од изгледа, њихови друштвени аспекти се процењују према другим критеријумима који се дају и променити. Док „естетска“ старосна карактеристика само жене ставља у неповољан положај.

Јасно да ни жене ни мушкарци не могу да бирају свој изглед, па ипак ту нема равноправности – на мушком лицу оштре црте су знак карактера, али код жена, свака бора, свака седа је пораз.

Тек су оне које се успротиве и одлуче да старе опуштено и природно на мети критика као оне које се не труде, које су одустале. Индустрија лепоте само је производ таквог друштвеног модела који имплицира да жена изван младости и лепог физичког изгледа не располаже својим сопственим трајним вредностима.

Сви људи би, а жене посебно, требало да имају мир барем у једној фази свога живота, коју ће доживљавати и слављенички. Старење је дар и луксуз за који се надамо да ћемо га добити, не дозвољавајући ни на тренутак друштву да се осетимо као недовољно добри због лица и тела који старе и које треба сакрити или „поправити“.

Жене су дуго учене да је старење лоше. Истина је да су једино седа коса и линије смеха природне, све остало је неправедно.

М. Јовановић

ПОДЕЛА ПЕНЗИОНЕРСКИХ КАРТИЦА У УГЦ БЕОГРАД – ДОМУ ВОЖДОВАЦ

Држава системски брине о пензионерима

Пензионерска картица није тренутна ствар већ системско решење државе, рекао је директор РФ ПИО Реља Огњеновић

Како би се изашло у сусрет пензионерима који су смештени у Дому за старија лица Вождовац, Фонд ПИО је, у сарадњи са управом Дома, 21. фебруара организовао поделу пензионерских картица за кориснике овог дома који их до сада нису преузели. Уручењу картица присуствовали су директор Републичког фонда ПИО, Реља Огњеновић, дирек-

дневицу, здравље, друштвени живот.

– Настављамо са поделом картица, чиме показујемо да Пензионерска картица није тренутна ствар, већ системско решење државе како би наши пензионери живели боље. Број од 1,1 милион пензионера који су се до сада пријавили показује потребу корисника пензија за Пензионерском картицом,

личите начине, првенствено повећањем пензија, која се годинама уназад реализују два пута годишње, исплатом једнократне помоћи, као и повећањем средстава за друштвени стандард корисника пензија за који је у овој години издвојено више од милијарду динара, од чега је највећи део намењен за одлазак пензионера у бање, чак 22.000 корисника ове године, а

осим јануарске повишице од 14,8 одсто, током године могу да очекују још пријатних изненађења.

Срђан Димитријевић, директор УГЦБ, захвалио је директору Фонда ПИО што је личним присуством указао поштовање корисницима овог дома и целокупној Установи Геронтолошки центар Београд и подсетио да је, осим у Дому Вождовац, и у

Директор Фонда у разговору са корисницом Дома Вождовац

1,1 МИЛИОН пензионера се до сада пријавило за картицу

тор Установе Геронтолошки центар Београд (УГЦБ), Срђан Димитријевић, и управница Дома Вождовац, Сандра Стојковски.

Директор Фонда имао је прилику да пензионерима лично уручи пензионерске картице, да им појасни које бенефите оне доносе, али и да поразговара са њима о осталим темама које су важне за њихову свако-

али и поверење које указују Фонду ПИО и држави Србији, а 830 партнерских фирми које су подржале пројекат показује да смо вредно радили на томе да пензионерима уз Пензионерску картицу учинимо приступачнијим апсолутно све њихове потребе – рекао је Огњеновић.

Он је додао да држава системски брине о пензионерима, што се показује на раз-

830 партнерских фирми је подржало пројекат

да је за пакете солидарне помоћи за 2024. годину издвојено близу 100 милиона динара.

Огњеновић је приликом поделе пензионерских картица корисницима Дома Вождовац рекао да старији картице највише користе у трговинским радњама и апотекама и истакао да захваљујући доброј наплати доприноса за пензијско и инвалидско осигурање пензионери

Дому Бежанијска коса на исти начин подељено 308 пензионерских картица.

– На тај начин наши корисници биће привилеговани да искористе све оне погодности које та картица носи и које ће носити убудуће, јер ће се тај програм ширити временом и биће на добробит свих наших корисника – додао је Димитријевић.

Ј. Томић

ПОЧИЊЕ ЕТАПНО ПРЕСЕЉЕЊЕ ФИЛИЈАЛЕ РФ ПИО ЗА ГРАД БЕОГРАД РАДИ РАДОВА НА ОБЈЕКТУ

Комплетна унутрашња реконструкција

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање је у циљу побољшања услова рада запослених и услуга корисницима у претходном периоду реконструисао неколико филијала, а са истом акцијом наставља и у првим месецима 2024. године. Ових дана почело је пресељење Филијале Фонда за град Београд, што је истовремено увод у реализацију овог великог пројеката. Планом је предвиђено да се реконструкција и пресељење обављају етапно, јер је то проверен метод за несметано одвијање посла, због чега ће и службеници и корисници бити поштеђени стреса. Да се не би посао прекидао, јер пресељење из зграде у Немањиној 30 подразумева континуитет, одлучено је да се са активностима крене после празника, почетком марта.

– Такође, чекало се и да радови на реконструкцији Службе 1 на Новом Београду одмакну, како би се ослободио део простора предвиђен за обављање делатности и пошто смо на 2/3 одрађеног посла створили су се и ти услови. Што се тиче пресељења Филијале у Немањиној, кренућемо од седмог спрата и надам се да ћемо у овом првом налету, до 5. марта, пребацити и део шестог спрата – објаснио је директор Сектора за имовинске послове, пројекте и набавке у Републичком фонду ПИО, Бојан Малинић.

Сходно томе да се иде од врха зграде, односно последњих спратова које заузима Фонд ПИО, према речима директора

Малинића, за крај ће остати шалтер сала и ахива.

– С обзиром да они заузимају највећу површину и да је шалтер сала простор на који су странке и корисници навикли, свакако ће бити и најкомпликованије. Али тада ће се већи део службеника вратити у своје просторије па ће се зграда на Дорћолу, на адреси Венизелосова 31, у највећем делу ослободити. Тако ће се створити услови да се шалтер сала и архива, које су уједно и највеће, пребаце у целости.

Директор Малинић је нагласио да није било лако организовати и координирати пресељење два по површини и броју предмета највећа објекта, али да се радње, без обзира на то што се у једном тренутку паралелно обављају, одвијају без проблема, те да је задовољан током и учињеним послом.

План реконструкције зграде Филијале за град Београд предвиђа интервенције везане за распоред просторија у објекту, енергетску санацију и замену постојећих завршних облога на подовима, зидовима и плафонима. Кабина лифта ће бити димензионисана тако да омогућава коришћење лицима у инвалидским колицима, а у плану су и рампе за пешаке, рампе за лица у инвалидским колицима и подизни лифтови.

Планира се такође и комплетна реконструкција електроинсталације, расвете и галантерије, повезивање електроинсталације на дизел агрегат, структурни кабловски систем, систем ИП телефоније, ургентних СОС позива, систем за означавање

Бојан Малинић, директор Сектора за имовинске послове, пројекте и набавке РФ ПИО

садржаја и оглашавање, конференцијска опрема у салама за састанке, као и системи тачног времена, администрација редова чекања, детекције и дојаве пожара, превентивног откривања пожара, видео надзора, детекције провале и поплаве, контроле приступа, аутоматских баријера и управљања техничком заштитом.

Све машинске инсталације биће замењене новим са бољим степеном искоришћености и повећаном енергетском ефикасношћу.

Комплетирање Службе 1 у Булевару уметности 10 на Новом Београду очекује се на јесен, према тренутним проценама, у септембру. Први радови на адреси Немањина 30 крећу већ почетком марта, док је рок за завршетак радова на Филијали за град Београд 1090 дана од њиховог почетка. Зграда на углу Немањине улице и улице Светозара Марковића, подигнута у периоду од 1959. до 1962. године, дело је чувеног архитекте Алексеја Бркића и налази се на листи споменика културе. Позната је још и као Зграда социјалног осигурања, а бруто површина коју заузимају просторије Фонда ПИО је 8.470,32м².

– Због репутације коју зграда има и због њене специфичне фасаде једноставно нисмо у могућности да мењамо њену спољашност. Столарија ће свакако бити замењена, неке просторије ћемо повећати, неке смањити, друге ће добити пренамену али на крају ћемо буквално добити један стари – нови објект, споља исти, унутра другачији – закључио је директор Бојан Малинић и додао да ће се свако ко ту ради и долази из различитих потреба осећати пријатно и сигурно.

Марија Симовић-Максимовић

Филијала за град Београд

ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ИНВАЛИДСКУ ПЕНЗИЈУ

Утврђивање инвалидности па решавање по захтеву

Глас осигураника је на својим страницама више пута објашњавао поступак остваривања права на инвалидску пензију. Међутим, питања читалаца и странака показују да један део поступка нисмо тако детаљно и јасно објаснили. Остваривање права на инвалидску пензију прилично је специфично. Поступак се одвија у више фаза, а обавезе подносиоца захтева постоје у свакој од њих. У овом чланку покушаћемо да их детаљније објаснимо.

Као што је познато, право на инвалидску пензију остварује се у случају наступања осигураног случаја инвалидности. Он постоји када код осигураника настане потпуни губитак радне способности због промена у здравственом стању које су проузроковане повредом на раду или ван рада, болешћу или професионалним обољењем, а које се не могу отклонити лечењем или медицинском рехабилитацијом. До измена прописа 2003. године за остваривање права на инвалидску пензију код осигураника је требало да буде утврђен губитак радне способности само за обављање посла којим се тај осигураник у време медицинског вештачења бавио. Од 2003. прописано је да за остваривање права на инвалидску пензију код осигураника мора да наступи потпуни губитак радне способности. То заправо значи да осигураник не може да настави са обављањем свог посла, нити може да обавља било који други посао.

Осим наступања инвалидности, за остваривање права на инвалидску пензију потребно је испунити и услове који се односе на минимално трајање навршеног пензијског стажа. Закон као општи услов предвиђа да осигураник мора да наврши минимално пет година стажа осигурања да би оства-

рио право на инвалидску пензију, али у случајевима када је инвалидност наступила у млађем животном добу тај услов је нешто нижи. Тако је за осигуранике код којих је губитак радне способности наступио до навршених 20 година живота, за инвалидску пензију довољна једна година стажа осигурања, за осигураника који има до 25 година живота потребне су две године, а осигуранику који у време настанка инвалидности има мање од 30 година живота за инвалидску пензију потребно је три године навршеног пензијског стажа. Очигледно, услов стажа за остваривање права на инвалидску пензију знатно је нижи од оног прописаног за старосну пензију за коју је потребно минимално 15 година стажа осигурања.

Захтев за остваривање права на инвалидску пензију подноси се када, према мишљењу лекара код кога се особа лечи, наступи такво здравствено стање због кога је радна способност битно умањена. Лекар тада сачињава предлог за утврђивање инвалидности (познат и као „образац број 1“) у коме наводи свој налаз и дијагнозу. Осигураник овај образац – предлог прилаже уз попуњен захтев за пензију. Уз предлог се прилаже и одговарајућа медицинска докумен-

тација којом се доказује налаз лекара. По покретању поступка од странке може да се затражи да документацију допуни, а уколико то није потребно, заказује се вештачење и упућује позив у коме се увек наводи датум и време прегледа. Странка, по правилу, лично долази на преглед, а том приликом може да понесе и додатну медицинску документацију. На пример она која је сачињена након подношења захтева за пензију. У случају да из оправданог разлога подносилац захтева не може да дође на преглед, дужан је да о томе обавести Фонд. По обављеном вештачењу сачињава се првостепени налаз, мишљење и оцена и доставља се организационој јединици Фонда која је надлежна за одлучивање.

У следећој фази поступка доноси се решење. У зависности од налаза, тим решењем може да се одбије захтев за инвалидску пензију, из разлога што инвалидност не постоји, или лечење још увек није завршено па се не може претпоставити коначан исход болести и радна способност осигураника. Уколико је налазом утврђена инвалидност, доноси се решење којим се та чињеница формално утврђује. Често се може чути да се ово решење популарно зове „мало решење“. Ова фаза поступка је

веома важна а неретко изазива забуну. Јасно је да подносилац захтева може да поднесе жалбу против решења којим се захтев за пензију одбија. Међутим, могућа је и ситуација да и осигураник коме је утврђен потпуни губитак радне способности жели да оспори ту чињеницу. Ово је најчешћи случај код млађих осигураника који су захтев за инвалидску пензију поднели из формалних разлога, због дужег трајања боловања. Они такође могу да изјаве жалбу и да траже преиспитивање налаза из разлога што желе да наставе са радом када им се здравствено стање побољша. Жалба се изјављује у року од 15 дана од дана пријема решења. Уколико се у овом року жалба не изјави, решење постаје правоснажно и доставља се послодавцу осигураника, у случају да је он запослен.

Последица правоснажности решења којим се утврђује потпуни губитак радне способности је престанак осигурања. Осигураник самосталних делатности у обавези је да престане да обавља ту делатност, а послодавац запосленог у складу са својим законским обавезама раскида уговор о раду. Осигураник затим треба да обавести Фонд о престанку осигурања, како би се донело решење о инвалидској пензији. Дакле „малим решењем“ није одлучено о пензији, како то некада странке погрешно мисле. Тек по престанку осигурања доноси се решење којим се утврђује право на пензију и одређује њен месечни износ. Уколико је подносилац захтева ван осигурања, фаза поступка у којој се доноси „мало решење“ се прескаче и одмах се приступа доношењу решења о праву на пензију.

Висина инвалидске пензије одређује се на исти начин као и висина старосне пензије, односно на месечни износ ути-

чу трајање укупног пензијског стажа, као и остварене зараде и накнаде зарада у периоду рада. Међутим, при утврђивању висине инвалидске пензије укупно навршен пензијски стаж увећава се за одређени проценат у односу на навршене године живота на дан утврђеног губитка радне способности. Из тог разлога месечни износ инвалидске пензије обично је нешто виши од онога који би осигураник за исти стаж осигурања имао да је остварио право на старосну пензију. У случајевима осигураника код којих је инвалидност наступила као последица повреде на раду или професионалног обољења, навршен стаж осигурања се рачуна у трајању од 40 година.

Треба нагласити да за професионална војна лица и полицијске службенике важе нешто другачији прописи од оних које смо описали. Наиме, код професионалног војног лица инвалидност наступа у случају када постоји потпуни губитак радне способности за професионалну војну службу, а код полицијског службеника када постоји потпуни губитак радне способности за професионално вршење полицијских послова. Имајући у виду специфичност и захтевност полицијске и војне службе, јасно је да је могуће да неко буде неспособан за такву професију али да и даље може да обавља разне друге послове. То практично значи да је критеријум за инвалидску пензију за „униформисана“ лица донекле блажи него за друге. Поред тога, професионална војна лица и полицијски службеници за време коришћења инвалидске пензије могу да раде на било којим пословима али једино не могу поново да обуку службену униформу. Остали инвалидски пензионери немају ту могућност, односно у случају да уђу у осигурање они могу да буду позвани на контролни преглед – поновну оцену радне способности да би се преиспитала раније утврђена инвалидност. Изузетак су корисници инвалидске пензије који обављају привремене и повремене послове или су ангажовани по уговору о делу. Они се не позивају на контролни преглед.

Мирослав Мирић

ПОВЕЉА ЗА ИНФОРМАЦИОНУ БЕЗБЕДНОСТ СЕКТОРУ ИТ РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ПИО

Заштита података и сигурност корисника

Од 2. до 4. фебруара ове године на Копаонику је одржана једанаеста Јеер међународна научна агробизнис конференција – МАК 2024, са темом „Храна за будућност – визија Србије, региона и југоисточне Европе“. Том приликом Републичком фонду ПИО, Сектору за информационе технологије, уручена је награда Повеља Долина краљева, векова и јоргована за информациону безбедност, коју је примио Зоран Ружић, помоћник директора Сектора за информационе технологије у Дирекцији Фонда ПИО. Ова повеља је додељена за допринос развоју и унапређењу информационе безбедности у циљу осигурања пружања услуга намењених пензионерима и осигураницима.

Програмске активности Републичког фонда ПИО се остварују у циљу развоја и унапређења информационе безбедности, што представља кључан фактор за заштиту података и сигурност корисника, и својим резултатима су заслужни да буду лауреат ове престижне награде. Ова повеља је признање за њихову посвећеност у обезбеђивању поуздане и сигурне инфраструктуре за пружање важних услуга грађанима и предста-

Зоран Ружић, помоћник директора Сектора ИТ, примио је признање у име Фонда ПИО

Панел дискусија је изазвала велико интересовање

вљају угледан пример професионалног институционалног рада и повезивања са сродним институцијама, речено је приликом уручења награде.

Првог дана конференције одржана је и панел дискусија на тему „Примена информационих технологија у пољопривреди – јуче, данас и сутра“, у којој је учествовао Зоран Ружић, као и Данило Савић, директор Државног дата центра у Крагујевцу, Иван Младеновић, директор продаје у компанији Check Point, и Нико Славнић из IEDC – Пословне школе Блед из Словеније.

Према речима помоћника директора Сектора ИТ у Дирекцији Фонда ПИО, Зорана Ружића, панел дискусија је протекла врло запажено.

– Своје учешће у панел дискусији искористио сам да истакнем да посебан квалитет повеље која нам је уручена даје чињеница да је на Фонд ПИО упућено више од 4,5 милиона корисника и осигураника и да се у базама Фонда налазе лични подаци сваког запосленог и сваког пензионера, самим тим и сваког индивидуалног пољопривредног произвођача, који су основ за остваривање неког од права из ПИО. Фонд је у групи власника са највећим бројем личних података, које нам достављају сами власници података, њихови послодавци, друге институције или их ми продукујемо у поступку остваривања права. Из тога се јасно види какав изазов стоји пред нама – да одговоримо на захтев струке и дигитализујемо пословне процесе, да учинимо податке о корисницима и осигураницима оперативним и лако употребљивим за наше службенике који их обрађују у поступку остваривања права, да заштитимо личне податке од могуће компромитације и обезбедимо потпуно сигурност, односно безбедност података у складу са важећим законским нормама и међународним стандардима пословања које примењујемо у раду. Ова повеља је потврда да добро радимо, а уз захвалност што је то неко препознао, осећамо и додатну мотивацију да тако наставимо – навео је Зоран Ружић.

Он је учесницима конференције пренео да се у Фонду континуирано ради на едукацији запослених по питању значаја безбедности информација, кроз примену међународног стандарда ИСО 27001, а говорио је још и о електронским сервисима Фонда ПИО, пре свега о е-Калкулатору и е-Шалтеру, као и о значају пројекта Пензионерска картица нове генерације за наше кориснике.

Весна Кадић Станковић

КРАЈЕМ МАРТА ПРВИ ПЕНЗИОНЕРИ У БАЊАМА

Коначна ранг-листа 14. марта

Обрада свих пријава пристиглих на овогодишњи оглас за упућивање на рехабилитацију о трошку Фонда ПИО се приводи крају и већ 1. марта биће објављена прелиминарна ранг-листа. Приговори надлежној комисији могу се поднети у року од пет радних дана од дана објављивања ранг-листе на огласној табли, односно од 4. до 8. марта. Комисија је дужна да у року од пет дана размотри поднете приговоре, обавести подносиоце приговора и утврди коначну ранг-листу корисника који су остварили право на рехабилитацију. У складу са прописаним роковима, коначна ранг-листа ће бити објављена 14. марта 2024. године, а након тога ће и први пензионери бити упућени на бањски опоравак, што се очекује већ крајем марта.

Као што смо већ писали, средства која се издвајају за друштвени стандард за чак 77 одсто су већа у односу на претходну годину, с једне стране због појачане наплата доприноса у поређењу са истим периодом прошле године, а са друге зато што се, на основу измена Закона о ПИО, за дру-

штвени стандард сада издваја 0,15 одсто од изворних прихода Фонда у односу на досадашњих 0,10 процената. Из тих разлога ће током 2024. године, према проценама, више од 21.000 пензионера бити упућено на бесплатну рехабилитацију, што је највећи број до сада.

Да подсетимо, Фонд сноси трошкове рехабилитације корисника пензије у трајању од 10 дана у току календарске године, у једној од 25 установа предвиђених Правилником о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, затим путне трошкове у висини цене аутобуске, односно возне карте II разреда, као и трошкове смештаја и превоза пратиоца корисника који је остварио право на помоћ и негу другог лица и у другим изузетним случајевима.

Корисник пензије се на рехабилитацију упућује према исказаној жељи, у складу са смештајним капацитетима установе, која није контраиндицирана његовој медицинској документацији.

Фонд ПИО корисницима обезбеђује комплетан десетодневни боравак у бањи.

То значи да је поред услуге смештаја и пуног пансиона, сваком кориснику обезбеђен лекарски преглед приликом пријема са формирањем историје болести, ЕКГ, основне и циљане лабораторијске анализе, редовне лекарске визите сваког радног дана, присуство дежурног лекара после подне, ноћу и нерадним данима, као и све терапијске процедуре из области из којих се пружају услуге – најмање три врсте терапија и издавање отпусне листе.

По објављивању коначне ранг-листе, Фонд ће слати писана обавештења корисницима да су остварили право на рехабилитацију у установи, као и обавештења о списку области из којих се пружа рехабилитација и спецификацији услуга које ће им обавезно бити пружене приликом коришћења рехабилитације. Истовремено, Фонд ће РХ центрима достављати спискове корисника који су остварили право, а у наредном периоду из РХ центара ће позивати кориснике како би са њима договорили термин боравка.

В. Кадих Станковић

У НОВОМ САДУ ПОТПИСАНИ НОВИ СПОРАЗУМИ

Расте број партнера пензионерске картице

Филијала РФ ПИО Нови Сад наставља да укључује привредне субјекте у пројекат Пензионерска картица. У претходном периоду потписано је седам нових споразума са представницима друштвено одговорних компанија: Општа болница „NEW Hospital“, АУ Апотека „Salute“, Alfa d.o.o., Tago servis d.o.o., Ауто-центар „Мијић“ ДОО Каћ, Ауто-кућа „Нинић“ ДОО Жабаљ и Обућа „Чик“, Нови Сад.

Како истиче директор Филијале Борис Јевтић, акценат је на томе да се што боље одговори на потребе пензионера.

– Трудимо се да разумемо потребе наших најстаријих суграђана и осигурамо што шири спектар погодности у различитим привредним субјектима. Настојимо да споразумима обухватимо што више здравствених и апотекарских установа, које старији иначе посећују, како бисмо им

омогућили попусте и погодности у виду плаћања на рате и ублажили финансијско оптерећење. На овај начин не само да бар мало олакшавамо живот пензионерима, већ и јачамо њихов осећај припадности заједници – нагласио је Борис Јевтић.

Према речима директора Јевтића, у плану је даље проширење листе партнера и понуђених погодности.

Д. Л. Л.

Борис Јевтић, директор Филијале РФ ПИО Нови Сад

Ниш: конкурс „Бранкова похвала свету“

У знак сећања на великог песника отворен је, четврту годину заредом, конкурс „Бранкова похвала свету“. Конкурс је отворен 12. фебруара, на дан смрти Бранка Миљковића, и трајаће двадесет седам дана, до 10. марта.

Трајање конкурса сугерише ж и в о т н и век п е с н и - к а јер је имао 27 г о д и н а

када је, пре више од шест деценија, умро у Загребу.

Учесници конкурса могу да пријаве само једну песму а стручни жири који чине песници Горан Станковић, Раде Танасијевић и Бојан Васић изабраће три најбоље. Нишки културни центар, који је покровитељ конкурса, обезбедио је награде. Имена победника на конкурс биће објављена на Светски дан поезије, 21. марта.

Иначе ове године се навршило деведесет година од рођења Бранка Миљковића.

Веће пензије из Аустрије

Кровни савез аустријских носилаца социјалног осигурања је, у складу са Споразумом између Републике Србије и Републике Аустрије о социјалној сигурности, обавестио да се почев од 1. јануара 2024. године укупна пензијска давања која исплаћују, а која су остварена до 31. децембра 2023, усклађују по стопи од 9,7 одсто ако износ укупних пензијских давања не прелази 5.850 евра, или за 567,45 евра уколико износ укупних пензијских давања прелази 5.850,01 евро.

Укупна пензијска давања представљају збир свих пензија које корисник прима из обавезног социјалног осигурања, а повећање пензије ће бити сразмерно подељено на сваку појединачну пензију.

Обележен Дан државности

Изасланик председника Републике Србије, потпредседник Владе Србије и министар одбране, Милош Вучевић, и председник Републике Српске Милорад Додик положили су 15. фебруара венце на споменик вођи Првог српског устанка војду Карађорђу у Орашцу. Након полагања венаца уследило је интонирање химне Републике Србије „Боже правде“.

Централној државној церемонији поводом Дана државности Србије у Орашцу присуствовао је велики број грађана и високих званица.

Истог дана на традиционалној Сретењској академији у Крагујевцу председница Владе Републике Србије Ана Брнабић оценила је да је Сретењски устав прокламовао темељне вредности нашег народа – слободу, независност и мирољубивост. Брнабић је у Сретењској беседи истакла да су идеје и идеали садржани у Сретењском уставу одлучно и јавно прокламовали темељне вредности које већ вековима баштини српски народ, те да је тај устав залог наше државности и независности, бедем наше слободе.

– Ово је дан за понос и за захвалност. Ово је дан када указујемо на славу и трајање наше отаџбине, што је и основна порука овогодишњег обједињеног прослављања националног празника – навела је премијерка Ана Брнабић.

Ужице – престоница културе

Од 21. марта Ужице постаје Престоница културе Србије за 2024. годину, а према речима градоначелнице Јелене Раковић Радивојевић, грађане очекује више од 200 програмских садржаја у оквиру овог пројекта. У плану су и нови инфраструктурни пројекти који ће обогатити понуду града, у којој доминирају тврђава, хидроцентрала на реци Ћетињи – прва у Европи и друга у свету заснована на изумима Николе Тесле, као и Кадињача.

– Главни мотив пројекта „Ужице – Национална престоница културе“ је светлост и лучоноше, кроз које ћемо настојати да представимо град и његово културно-историјско наслеђе, које потиче још из доба неолита – истакла је Јелена Раковић Радивојевић.

Градоначелница је навела и да ће се у центру града налазити новоизграђена градска галерија и Дечији културни центар, док ће у клисури реке Ћетиње бити изграђена „Стаза светлости“, а у плану је и реконструкција куће првог ужичког академског сликара Михајла Миловановића у Рибашевини. У Народном музеју Ужице биће стална поставка „Ужице кроз векове“.

Свечано отварање под називом „Празник светлости“ одржаће се 21. марта на градском тргу где ће наступити Симфонијски оркестар и хор Радио-телевизије Србије.

Босилеград: ускоро решење проблема за бескућнике

У Босилеграду је све у знаку реконструкције, санације и адаптације зграде некадашње Ветеринарске станице која ће бити пренамењена у објекат социјалне заштите као привремени смештај за социјално угрожена лица, старије, изнемогле, незбринуте или породичним насиљем угрожене особе.

Председник општине Босилеград Владимир Захаријев истакао је да је оваква установа за локалну самоуправу изузетно важан пројекат. Програм Европске уније Про плус финансира спровођење пројекта бесповратним средствима од 179.000 евра, а подршку реализацији пројекта пружила је и Влада Србије.

Прибежиште за бескућнике добиће прве станаре најкасније крајем ове године. Према речима Захаријева, циљ овог веома важног пројекта је да се привремено сместе све социјално угрожене старе особе и жртве породичног насиља, а у установи ће бити места и за особе са инвалидитетом. На овакво збрињавање и привремени смештај тренутно чека више од сто угрожених особа.

Преуређено здање Ветеринарске станице имаће девет соба, 28 лежајева, заједничку кухињу, дневни боравак и просторије за медицинско и административно особље.

Просечна зарада у децембру 2023 – 95.093 динара

Према подацима Републичког завода за статистику, просечна бруто зарада обрачуната за децембар 2023. године износила је 130.405 динара, док је просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила 95.093 динара.

Раст бруто и нето зарада у периоду јануар–децембар 2023, у односу на исти период прошле године, износио је 14,8 одсто номинално, односно 2,4 одсто реално.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечна бруто зарада за децембар 2023. номинално је већа за 13,1, а реално за 5,1 одсто, док је просечна нето зарада номинално већа за 12,9 одсто, односно за 4,9 процената реално.

Медијална нето зарада за децембар 2023. године износила је 69.842 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

На вулканском крову света

Председник Планинарског клуба „Двиг“ из Владичиног Хана, Немања Милосављевић, је као члан међународне експедиције освојио највиши вулкански врх на свету – Охос дел Саладо у Јужној Америци.

Највиши вулкан на свету, који се налази на граници Чилеа и Аргентине, висок је 6.893 метра. Успон храбрих авантураиста из неколико европских земаља на високи планински венац Анда трајао је 15 дана.

Архитекта и дипломирани теолог Немања Милосављевић планинарењем и спелеологијом бави се од 2009. године.

Мобилни мамограф у Сврљигу

Програмом Министарства здравља Републике Србије, мобилни мамограф, од 8. до 17. фебруара ове године, радио је у Сврљигу, у кругу Дома здравља. За десетак дана на преглед се јавило 650 пацијенткиња старијих од 45 година, а циљ ових прегледа је рано откривање здравствених проблема код жена.

Добар део послова у припреми и организацији прегледа имали су медицински радници Дома здравља Сврљиг. Ово је трећи долазак мамографа у Сврљиг, а одзив пацијенткиња је био задовољавајући.

Сајам завичаја у Новом Саду

Пети по реду Сајам завичаја – завичај кроз привреду, туризам и културу одржан је 11. фебруара у хали „Мастер“ Новосадског сајма.

У оквиру ове манифестације, која традиционално окупља Србе из целог региона, вредности свога краја представило је више од 160 излагача из Србије, Босне и Херцеговине, Мађарске, Хрватске и Црне Горе. Сајам су отворили потпредседник Владе Србије и министар одбране, Милош Вучевић, и министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Никола Селаковић.

Оваква приредба има за циљ да окупи, повеже и ојача заједнички рад институција, организација, завичајних и сродних удружења из Србије и региона, али и да промовише привредни, културни и туристички потенцијал Срба широм света који чувају традицију од заборава.

Организатор манифестације је Фонд за избегла, расељена лица и за сарадњу са Србима у региону, под покровитељством Покрајинске владе.

Обнавља се кућа Милеве Марић у Руми

Кућа на углу данашње Железничке и улице Атанасија Стојковића у Руми, у којој је породица Милеве Марић живела у периоду од 1877. до 1892. године, биће обновљена а њен садржај посвећен животу и раду српске научнице.

Кућа ће најпре бити реконструисана, а затим уређена као Спомен-кућа Милеве Марић, па ће се у њој наћи галеријски простор, спомен-соба, простор за промоције, пројекције, предавања и депо. Како се наводи, објекат ће имати меморијалну собу посвећену породици Марић, са освртом на живот и дело научнице, као и на рад њеног брата Милоша Марића, научника чији су радови на пољу митозе и амитозе поставили темеље клонирања.

Пројекат за обнову куће Милеве Марић Ајнштајн поднела је општина Рума на конкурс „Градови у фокусу“, у сусрет јубилеју 150 година од њеног рођења, а подржаће га Министарство културе. Радови ће отпочети већ у априлу ове године, док је реализација другог дела пројекта предвиђена за 2025.

Милева Марић је рођена у Тителу 1875. године, а 1877. породица Марић се преселила у Руму, где је Милева провела детињство и похађала основну школу.

Обнова куће Милеве Марић Ајнштајн један је од 48 пројеката широм Србије које ове године финансира Министарство културе у износу од 350 милиона динара.

Живи су људскост и милосрђе

Свечаном манифестацијом на месту одакле је потекла идеја о њеном оснивању, тада Дворани београдске општине а сада Музеју кинотеке, наша највећа хуманитарна организација – Црвени крст Србије 6. фебруара обележила је 148 година од свог настанка. Основан међу првих 15 националних друштава у свету стекао је репутацију једног од најстаријих чланова у породици организације Црвеног крста и Црвеног полумесеца.

Данас је Црвени крст Србије мрежа од 183 локалне организације у свим градовима и општинама, што му даје компаративну предност и могућност да се дође до сваког становника коме је помоћ потребна. Повеће у рад показује и број од 193.000 чланова, 37.000 волонтера који свакодневно учествују у програмима и 32.000 оних који то чине повремено.

– Само у прошлој години активностима Црвеног крста било је обухваћено милион и тридесет хиљада грађана, корисника социјалног програма, становника угрожених подручја, повређених у несрећама, добровољних давалаца крви, а дистрибуирано је 4.720 тона помоћи – рекао је председник Црвеног крста Драган Радовановић и додао да то не би било могуће без партнера и добротинитеља, али и подршке Владе Србије и ресорних министарстава, затим волонтера, Међу-

Обележавању дана оснивања Црвеног крста присуствовали су министри Владе Србије и бројни гости

народног комитета Црвеног крста, Међународне федерације друштва Црвеног крста и Црвеног полумесеца, представника ЕУ и УН и медија.

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Никола Селаковић, истакао је да је Црвени крст данас један од главних прегалаца хуманитарног деловања државе Србије и нашег друштва и да датуми оваквог окупљања служе не само да видимо где смо и шта ћемо радити, већ и одакле се кренуло.

– Црвени крст Србије има најдужу мисију у овом делу Европе, најстарија је организација на Балкану. Србија је свој Црвени крст формирала пре Грчке,

Румуније, а у томе је учествовало цело друштво. И ово је прилика да се помену та имена која ће нам служити као узор – истакао је министар поменувши високе представнике ове дуговечне хуманитарне организације, митрополита Јовановића, краљицу Наталију, др Владана Ђорђевића, Илију Коларца.

На важност постојања Црвеног крста и хумане мисије коју успешно шири указали су и други гости. Патријарх Српске православне цркве Порфирије указао је на нераскидиву повезаност крста са хришћанством, док је министарка здравља Даница Грујичић казала да током историје, па и у данашњим временима, човечанство

Србија упознала хероје

У Музеју кинотеке присутнима је представљено троје волонтера који су учинили херојско дело и показали да су часни представници највеће и најстарије хуманитарне организације: Персида Мијаиловић из Деспотовца, најстарија волонтерка – симбол добровољног давалаштва крви и велика промотерка ове важне активности ЦК, затим Филип Ројевић, спасилац са КиМ који је на Копанцима од смрзавања спасао залуталог шетача, и Милица Нађ из Сомбора која је као 15-годишњакиња на путу до школе спасила баку са срчаним застојем и тако сачувала један живот.

налази начин да покаже милосрђе, људскост, солидарност и да је Црвени крст био једина нада и утеха страдалницима у два светска рата.

Свечаности су присуствовали и представници Министарства просвете и Министарства за демографију и бригу о породици, бројни гости из дипломатског кора, највиши представници Црвеног крста из Републике Српске и Црне Горе.

Марија Симовић-Максимовић

Министар отворио изложбу поводом Дана државности

У Народном музеју Зајечара, поводом Дана државности Републике Србије, 14. фебруара свечано је отворена изложба „Како памтимо владаре?“ Изложбу је отворио министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Никола Селаковић, који је истакао да је источна Србија дала немерљив допринос васкрсу српске државности.

– Ово је дан када треба да будемо верни и одани и Карађорђевој и Милошевој храбрости, јер је и Милош гинуо и био рањан у тешким тренуцима и Првог и Другог

српског устанка, али да будемо одани и Милошевој државотворној и дипломатској мудрости. Без једног или другог ни данашње Србије нема и то је нешто чему треба да учимо наше потомство, нашу децу – рекао је министар Селаковић.

Изложба је обухватила представе 25 докумената и фотографија Обреновића из Кабинета графике Народног музеја Србије.

Поред министра Селаковића изложби су присуствовали епископ тимочки Иларион и градоначелник Зајечара Бошко Ничић.

М. Ј.

Подршка за мале бизнисе великих жена

Караван женског предузетништва – „На кафи са предузетницама“ најновији је пројекат Привредне коморе Србије (ПКС) из области женског предузетништва, осмишљен у циљу промоције, унапређења и економског оснаживања жена предузетница у Србији. Реализација програма започета је прошлог месеца, а прва станица овог афирмативног Каравана, 27. фебруара, била је општина Смедеревска Паланка.

– Можемо да се похвалимо да општина Смедеревска Паланка од укупног броја привредних субјеката има негде око 40 одсто предузетница, жене су власнице делатности којом се баве и за нас је то велика част – истакао је Никола Вучен, председник општине Смедеревска Паланка, и подсетио да од прошле године у општини ради шалтер ПКС где на једном месту могу да се добију неопходне информације за даљи рад.

Директорка Сектора предузетништва Привредне коморе Србије, Бранислава Симанић, позвала је све даме које већ јесу или желе да буду предузетнице да аплицирају за неки од програма са бесповратним средствима које могу да се реализују преко Министарства привреде, односно Фонда за развој, и подсетила да ће први такав програм који омогућава бесповратна средства у износу од најмање 35 одсто кренути већ у наредних месец дана.

– Обухваћене су све делатности, како производне тако и услужне, а програми нуде и друге предности попут грејс периода и малих каматних стопа – рекла је Симанић.

У Смедеревској Паланци у овом тренутку има око 2.400 регистрованих привредних субјеката, односно око 400 привредних

Прва „станица“ Каравана женског предузетништва била је општина Смедеревска Паланка

друштва, и 2.000 предузетника, а по броју власница ова општина је изнад републичког просека.

Први састанак у оквиру Каравана, осим што је протекао у сјајној и конструктивној атмосфери, обележио је и велики одзив дама које нису предузетнице али се по својим функцијама истичу и кроз своју професију показују предузетнички и менаџерски дух.

Предвиђено је да програм ПКС Караван женског предузетништва у првој фази обухвати десет градова и општина Србије. Током одржавања манифестације жене ће моћи да питају све што их интересује и да изнесу проблеме са којима се сусрећу у пословању. Такође, биће речи о значају и

Србија у европском просеку

У Србији послује једна трећина предузетничких радњи и фирми које су у власништву жена, што је у складу са европским просеком. Циљ је да се тај проценат увећа и ПКС бесплатно организује „бизнис ту бизнис“ састанке (Б2Б), разне врсте едукација, помаже предузетницама да своју извозну понуду представе на светским сајмовима, да унапреде и дигитализују пословање, примене иновације и најсавременије технологије.

важности маркетинга у бизнису, о важности очувања здравља и превентивних прегледа, док ће на радионицама гостовати стручњаци али и лекари, попут гинеколога. Замисљено је још и да се на сусретима воде неформални разговори о темама из свакодневног живота попут моде, књижевности, музике.

Идеја програма је да се подрже мали бизниси које воде жене, као и да се у директној комуникацији са њима размотре изазови у пословању и могућности подршке, али и да се подстакну и охрабре друге жене да предузму прве кораке.

– Желимо да подстакнемо и све оне даме које до сада нису ушле у предузетничке воде да започну сопствени посао, да буду охрабрене. На састанцима са њима, у директној комуникацији, разговараћемо о неким евентуалним проблемима и изазовима у пословању – навела је Бранислава Симанић, директорка Сектора предузетништва ПКС.

Марија Симовић-Максимовић

КОНКУРС ПОКРАЈИНСКОГ СЕКРЕТАРИЈАТА ЗА ПРИВРЕДУ И ТУРИЗАМ АП ВОЈВОДИНЕ

Наставак подршке женском предузетништву

Покрајински секретаријат за привреду и туризам Владе Војводине расписао је у фебруару нови јавни конкурс за доделу бесповратних средстава женском предузетништву, први у овој години. Средства по конкурсу, 7,3 милиона динара, намењена су за субвенционисање трошкова набавке машина, опреме, рачунарске опреме, софтвера и услуга у 2024. години, а циљ конкурса је био ино-

вирање и дигитализовање процеса производње и операција у домену маркетинга и трговине.

Покрајински секретар за привреду и туризам, др Ненад Иванишевић, истакао је да се средства по новом конкурсу за 2024. годину одобравају по принципу рефундације и у висини до 90 одсто од фактурне вредности без ПДВ-а и без зависних трошкова набавке, услуга инсталације, обуке за коришћење и

слично. Најнижи предвиђени износ одобрених средстава је 80.000 динара, док се највиши износ одређује сходно предмету набавке: за машине или опрему до највише 400.000 динара, за рачунарску опрему и за набавку софтвера до 200.000 динара, док је за услуге предвиђен износ до 150.000 динара.

Према речима Иванишевића, Покрајинска влада је у претходне три године издвојила

женама које управљају предузећима, преко свих конкурса Покрајинског секретаријата за привреду и туризам, више од 180 милиона динара. На свим конкурсима које спроводи овај Секретаријат жене предузетнице и теже запошљиве категорије, у складу са Националном стратегијом запошљавања, увек имају предност код добијања средстава.

М. Ј.

ЕУ ПОДРЖАВА ПРОЈЕКТЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ИНКЛУЗИЈЕ НА ЛОКАЛУ

Помоћ рањивим групама

У оквиру Јавног позива за предлоге иновативних услуга социјалне инклузије отвореног типа на локалу, који је подржан кроз програм Подршка Европске уније социјалном становању и активној инклузији, а реализује га Канцеларије Уједињених нација за пројектне услуге (УНОПС), пет организација социјалне заштите добило је прилику да имплементира пројекте који ће унапредити ове услуге у локалним срединама.

Јавни позив је трајао од 1. августа до 30. септембра 2023. године, а конкурисало је 63 апликанта. Споразуми о донацији, у укупном износу од око 2,5 милиона евра, су потписани и примена пројеката почела је средином јануара.

На листи пројеката изабраних за имплементацију налази се Удружење грађана за борбу против трговине људима и свих облика насиља над женама „Атина“ за пројекат „Становање уз подршку и отворени клуб за социјално укључивање жртава трговине људима и експлоатације“. Петнаест корисника/

ца моћи ће да користи услугу становања и 25 корисника/ца отворени клуб. Пројекат укључује и теренски рад и лиценцирање услуге становања.

Удружење „На пола пута“ из Панчева током 2024. реализоваће свој пројекат „ОдрЖИВОСТ у заједници за ОСИ – Обезбеђивање одрживости услуге становања уз подршку за особе са инвалидитетом“ за 12 особа са инвалидитетом. Услуга је лиценцирана а пројекат подразумева и пратеће активности социјалне инклузије.

Центар за интеграцију младих из Београда добио је подршку за пројекат „Сврतिште за децу која живе или раде на улици“, за око 250 деце и 100 чланова њихових породица. Свртиште за децу је лиценцирана услуга, препозната Законом о социјалној заштити, а корисници су деца узраста од пет до 15 година која су, због начина живота, изложена вишеструким ризицима. Ова услуга се тренутно спроводи на две локације у Београду – на општини Звездара и општини Нови Београд.

Међу пројектима изабраним по овом јавном позиву је и програм „Интегрисана подршка женама из осетљивих група“ који спроводи Удружење грађана „Женски центар Ужице“. Овај пројекат је планиран за 50 корисница, а укључује привремену смештај за жене у ситуацији акутног насиља, СОС телефон и психосоцијалну подршку женама жртвама родно заснованог насиља, као и прикупљање и донирање текстила социјално угроженим лицима.

Пети пројекат изабран за имплементацију у овој години је „Становање уз подршку за младе који излазе из система социјалне заштите“. Овај пројекат организације Адвентистички развојни и хуманитарни рад – АДРА обухватиће 12 младих у ситуацији бескућништва или у ризику од бескућништва, као и 30 младих у потреби за интеграцијом у заједницу. Пројекат подразумева и радионице о животним вештинама и запошљивости, каријерно вођење, посредовање у запошљавању и психосоцијалну подршку.

М. Јовановић

ВЕЛИКО ИНТЕРЕСОВАЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНИКА ЗА ПРОГРАМ „ХЕЛПА“ И ОПШТИНЕ СВРЉИГ

Подршка за покретање сопственог бизниса

У оквиру пројекта „Инклузија и економско оснаживање Западног Балкана“ општина Сврљиг и немачка невладина хуманитарна организација „Хелп“, уз подршку немачке владе, обезбедиће средства да 20 предузетника у Сврљигу покрене сопствени бизнис за своју економску будућност.

У вези са овим пројектом крајем јануара су у Сврљигу Сања Митић, шефица канцеларије „Хелпа“ у Нишу, и Мирослав Марковић, председник општине Сврљиг, потписали уговор о донацији 60.000 евра за помоћ Сврљижанима.

Представница организације „Хелп“ рекла је да је општина Сврљиг партнер у овом пројекту и да учествује са 40 одсто средстава од укупне вредности донације. Појединачна вредност по кориснику

Уговор о пројекту потписан је крајем јануара у Сврљигу

је 3.000 евра који ће бити уложени у пројекте из области занатства, услуга и пољопривреде, везаних за заштиту животне средине или рециклажу. Општина Сврљиг

и организација „Хелп“ одржали су и три састанка на којим су заинтересовани грађани који желе да покрену нови бизнис или унапреде постојећи добили потребне информације.

Председник општине Сврљиг, Мирослав Марковић, навео је да је задовољан досадашњом сарадњом са „Хелпом“, као и тиме што ће 20 предузетника добити средства и започети свој бизнис. Марковић је истовремено обећао свестрану помоћ општине у реализацији овог пројекта.

Пријаве су се подносиле путем апликационог формулара који су заинтересовани добили приликом инфо сесија, а рок за пријављивање био је 29. фебруар. Први резултати очекују се након 15. марта ове године.

С. Ђорђевић

Обезбеђена средства за адаптације

Почетком фебруара Савез инвалида рада Србије (СИР) посетила је Биљана Барошевић, помоћница министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у Сектору за заштиту особа са инвалидитетом. У разговору са председником СИР Србије, Божидаром Цекићем, размотрена су питања и активности Савеза, и идентификовани проблеми са којим се сусреће у реализацији предвиђених пројеката. Средства за све пројекте Савеза, путем Програмског и Стално отвореног конкурса за унапређење положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији, одређује Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Једно од важнијих питања у овој години за највећу организацију инвалида рада биће адаптација и реновирање пословног и канцеларијског простора који користе општинске и градске организације Савеза. Како наводи председник Цекић, није свуда иста ситуација јер неке организације кори-

Биљана Барошевић, помоћница министра за рад, и Божидар Цекић, председник СИР Србије

сте простор који је у власништву Министарства за рад, неке простор чији је власник Републички фонд ПИО, а неке плаћају закуп.

– За оне које су најугроженије када је реч о условима у којима раде биће обезбеђена средства за поправке и реконструкције, али организације пре тога треба да доставе шта им је све потребно. Средства је определило ресорно министарство а обнове и адаптације одвијаће се сукцесивно током 2024. године – истакао је Божидар Цекић. **М. Ј.**

Формиране две радне групе

Председник СИР Србије, Божидар Цекић, који је и члан Савета Владе за питања ОСИ, именован је у Радну групу за израду Предлога стратегије унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период од 2025. до 2030. године, као и израду Предлога акционог плана за период од 2025. до 2027. за спровођење ове стратегије. Цекић је такође и члан Радне групе за израду Нацрта закона о организацијама особа са инвалидитетом.

ЧОКА ПРВА ПО ИЗДВАЈАЊИМА У ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

У плану нови објекат у Остојићеву

Законом о социјалној заштити Републике Србије препозната је кључна улога јединица локалне самоуправе у обезбеђивању услуга социјалне заштите. У складу са тим Покрајински завод за социјалну заштиту АП Војводине, током септембра 2023, прикупио је податке о доступним услугама и програмима у области социјалне заштите које обезбеђују јединице локалне самоуправе (ЈЛС).

Услуге социјалне заштите су значајне јер побољшавају квалитет живота корисника, омогућавају задовољење њихових потреба, ублажавање али и отклањање одређених ризика и неприхватљивих друштвених понашања. Мапирање је за циљ имало сагледавање развијености социјалне заштите на локалном нивоу и идентификовање мера које ће допринети даљем развоју али и одрживости услуга. Истраживање је обухватило 35 ЈЛС, што је 77,8 одсто од њиховог укупног броја у АП Војводини.

Чока

Анализа података о финансирању показала је да је просечан удео издвајања за услуге социјалне заштите 3,9 одсто у односу на целокупан буџет јединица локалне самоуправе и креће се од минималних 0,06 одсто у општини Ада, до чак 12 одсто у општини Чока. Тако се Чока нашла на првом месту по средствима која издваја за ову област. Стана Ђембер, председница општине Чока, нагласила је значај овог признања за општину и истакла како су

подаци послати у Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, те ће сигурно бити узети у обзир као референца за остале планиране послове у области социјалне заштите.

– Ми Црвеном крсту издвајамо 5,92 одсто од укупног буџета, док се за Центар за социјални рад издваја 0,95 одсто – рекла је Ђембер, нагласивши да се при Црвеном крсту налазе Клуб особа са посебним потребама, који пружа дневне услуге соци-

јалне заштите, али и народна кухиња.

Ђембер је подсетила и да је директорка Центра за социјални рад на последњој седници локалног парламента јавно похвалила чоканску општину као једну од ретких која заиста води рачуна о социјалним потребама. Према речима председнице општине, у наредном периоду је планирано да се у Остојићеву отвори објекат намењен особама са посебним потребама и особама са инвалидитетом, као и зоо врт прилагођен болесној деци, где би се одржавала и зоотерапија (терапија уз помоћ животиња). Овакви објекти би били од користи не само општини, већ читавом округу. Стана Ђембер је још једном указала колико је важно да се боримо како би превазишли социјалне статусе и помогли особама којима је помоћ потребна јер то је одлика хуманог друштва.

Д. Лукић Лазовић

ВОЛОНТЕРСКИ СЕРВИС ОПШТИНЕ ЗВЕЗДАРА ПРОСЛАВИО РОЂЕНДАН

Тринаест година хуманости и солидарности

Традиционално, кратким уметничким програмом и уз торту, Волонтерски сервис Звездара 14. фебруара прославио је свој рођендан. У присуству гостију и представника матичне општине, уз обећање да ће наставити истим темпом, обележено је 13 хуманих и солидарних година.

Захваљујући волонтерима са Звездаре претходних година помоћ су добили сви којима је била неопходна. За тринаест година, колико ова београдска општина организује волонтирање на свом подручју, у Сервису је било активно више од 400 волонтера у шест дугорочних програма, док је само у 2023. на евиденцији било њих 60. Подаци говоре да је током прошле

године услуге користио 2.741 корисник. Од 250 корисника месечно, у просеку 50 њих тражило је услуге у кућним условима, док су остали користили Саветовалиште за појединце и породице или су учествовали у различитим радионицама. Један број је добио и помоћ у природи (на пример, пелене за одрасле).

Статистика још показује да је током протекле године реализовано 4.968 волонтерских сати, односно 1.947 у кућним условима, 695 сати у Саветовалишту за појединце и породице, 1.114 на креативним и едукативним радионицама и 1.212 у подршци у канцеларији.

– Уобичајено, највеће интересовање влада за услугу помоћи

У Сервису је било активно више од 400 волонтера

и подршке у кућним условима, а за ову врсту услуге се јављају грађани старији од 80-85 година који живе сами или имају неки инвалидитет. Наша најстарија корисница има 99 година – рекла је у изјави за „Глас осигураника“ Весна Петровић Урошевић, начелница Одељења за друштвене делатности у оквиру кога је организован и рад Волонтерског сервиса.

Поред стандардних дугорочних програма помоћи, Сервис реализује различите едукативне и креативне радионице. Велико интересовање грађани су показали за енглески језик, Школу сликања, Урбане баштоване, виртуелна путовања, Бонтон старења, школе кројења, шивења и плетења, декупажа и израду употребних предмета и поклона од различитог материјала.

– Ове радионице су намењене свим генерацијама тако да често у истој групи имамо баке и унуке који у једној лепој и подстицајној атмосфери међугенерациске сарадње заједно уче, стварају и размењују искуства. У последње време сениори су посебно заинтересовани за радионице коришћења мобилних телефона и друштвених мрежа – навела је Весна Петровић Урошевић и искористила прилику да позове све суграђане да се прикључе дружењу на некој од радионица чији се распоред налази на сајту општине Звездара и Фејсбук страници Волонтерског сервиса. Такође, за све информације на располагању су и бројеви телефона: 011/2864-426 и 011/3405-722.

Марија Симовић-Максимовић

Једном у Сервису – увек у Сервису

Волонтерски сервис Звездаре добитник је више награда за свој рад, а од децембра 2015. чланице националне мреже ХуманаС су одлучиле да Сервис постане придружена чланица мреже због доприноса унапређењу квалитета живота старије популације. Протеклу годину обележило је и признање за сарадњу и допринос у развоју спорта за особе са инвалидитетом током 2023, на челу са тадашњом координаторком Радмилом Урошевић, која је током година рада па до одласка у пензију била препознатљиво лице Сервиса, а своју активност ће наставити и убудуће, овај пут као волонтер.

У МАРТУ САЈАМ ПЕНЗИОНЕРА У ОФИЦИРСКОМ ДОМУ У НИШУ

Све на једном месту

Више од 60 хиљада пензионера из Ниша имаће прилику да посете девети по реду Сајам за пензионере који ће се одржати 9. и 10. марта у Официрском дому у том граду, а улаз ће за све посетиоце бити бесплатан.

Бесплатни ће бити и бројни прегледи попут контроле вида, крвног притиска, мерења нивоа шећера у крви, који ће моћи да се обаве током трајања сајма. На манифестацији чији је слоган „За безбрижну старост“ посетиоци ће имати и прилику да обиђу изложбене штандове, уживају у пратећем музичком програму, учествују на различитим радионицама, а биће им представљене и могућности у областима социјалне заштите, помоћи и

неге у кући, волонтирања, здраве исхране, спорта, рекреације, правне заштите, путовања.

Такође, кроз дружење упознаће се и са ресорним градским институцијама, организацијама, удружењима грађана, појединцима и фирмама, који својим радом, програмима, садржајима и погодностима доступним на локалу, али и на територији целе Србије, утичу и доприносе побољшању квалитета живота најстаријих.

Своје услуге старијим Нишлијама представиће и фармацеутске компаније, банке, осигуравајућа друштва, компаније из области прехранбене индустрије и дијететских суплемената, које се у оквиру сво-

је делатности баве и побољшањем квалитета живота старије популације. Поред наведеног, ова манифестација има за циљ да пензионери квалитетно проведу слободно време, да се друже и забаве.

Сајам за пензионере подржали су Банка Поштанска штедионица као генерални спонзор и Дунав осигурање као спонзор.

М. Симовић-Максимовић

Хумани људи са југа Србије

У Гласу осигураника, поред бројних актуелних тема, волимо да посебну пажњу посветимо вредним, предузимљивим и хуманим људима. Због тога су честе теме подршка женама, теже запошљивим категоријама, социјално угроженима. Међу онима који завређују да их поменемо су и врањска удружења „Животна помоћ“ и „Традиција југа“.

Удружење „Животна помоћ“ се бави развојем социјалне економије и већ двадесет три године се труди да олакша социоекономску ситуацију на југу Србије. Спремношћу да

Тијана Миловановић

пруже помоћ најугроженијима, а вођени хуманошћу, уз подршку институција, хуманих појединаца из земље и иностранства, успели су да симболику имена организације преточе у конкретне активности на терену, наводи нам саговорница из овог удружења Тијана Миловановић. Целу причу је 2001. године са својим пријатељима ентузијастима покренула Љубинка Миловановић.

– „Животна помоћ“ броји више од 6.000 корисника којима се у континуитету помаже у складу са одобреним донацијама. Циљне групе наше организације су деца без родитељског старања, избеглице и интерно расељена лица са КиМ, особе са инвалидитетом, локално социјално угрожено становништво, самохрани родитељи, жртве насиља, Роми и мигранти – истиче Тијана.

Од почетака до данас реализован је велики број активно-

„Традиција југа“ храни

Немачка организација „Хелп“ и „Животна помоћ“ помогле су оснивање удружења „Традиција и предузетништво“ са предузетничком радњом „Традиција југа“ која послује по принципу социјалног предузећа. Она окупља дугорочно незапослене жене, жене старије од 50 година, самохране мајке и жртве породичног насиља. Као донатори су се придружили Комерцијална банка, RBILD програм, Каритас Луксембург, UNDP, UNHCR и бугарска компанија TRACE.

„Традиција југа“ се бави производњом пекарских производа, колача, припремом и дистрибуцијом топлих оброка, као и услугом кетеринга за прославе и пословне догађаје. Пословање по принципу социјалног предузетништва подразумева да се претежно упошљавају лица из тешко запошљивих група а профит који се стиче не расподељује се ни међу оснивачима нити међу запосленима, већ се користи за унапређење пословне активности и стварање услова за отварање нових радних места.

Од оснивања Прихватног центра у Прешеву, јула 2015, а касније и прихватних центара у Бујановцу и Врању, „Традиција југа“ је била ангажована на припреми оброка за мигранте. То је представљало пример добре праксе, где су лица из једне социјалне категорије припремала оброке за лица из друге социјалне категорије. „Традиција југа“ је, у сарадњи са Каритасом Луксембург, прва увела топли оброк-ручак у Србији на балканској рути. У сарадњи са „Животној помоћи“ су током марта и априла 2016. бесплатно обезбеђивали оброке за 650 миграната јер нико од донатора није имао средстава.

Најновији пример друштвене одговорности је компанија Messer Tehnogas АД из Београда, која је најавила набавку опреме а тиме и помоћ опстанку „Традиције југа“.

сти. Прва акција је била у сарадњи са Координационим телом Републике Србије за општине Прешево, Бујановац и Медвеђу, када је организовано летовање за 62 деце без родитељског старања из Дома „Оливера Верича Ђорђевић“.

Организовали су шест акција за изградњу кућа социјално угроженим породицама, а од 2011. до краја 2015. и укупно 176 хуманитарних акција из средстава опортунитета, првенствено за болесну децу из социјално угрожених породица. Успели су да у досадашњем раду помогну пет одељења Здравственог центра Врање са 120 болничких кревета и душека, истим бројем касета и постелина, као и санитарским материјалом и ортопедским помагалима.

Након мајских поплава 2014. године организовали су прикупљање хране, воде, одеће, ћебади. Током мигрантске кризе у периоду 2015-2018. „Животна помоћ“ је обезбедила око 10 тона воћа и слаткиша за децу мигранте, а такође су испоручивали, са удружењем „Традиција југа“, и бесплатне оброке за мигранте. Традиционално сваке године организују поделу дечијих пакетића за Нову годину, Божић и Светог Саву, до сада укупно више од 15.000 пакетића. У сарадњи са донаторима из Немачке, социјално угроженом становништву Пчињског округа је до сада подељено око 24.000 пакета са храном.

Тијана Миловановић каже да су посебно поносни на две

акције – прва је када су за девојчицу Анђелу из села Боравац прикупили средства за трансплантацију срца у Бечу и захваљујући помоћи многих добрих људи Анђела је сада здрава девојка. Као другу посебну акцију издвајају прикупљање средстава за израду верног преписа чудотворне иконе Богородице Тројеручице и та се икона налази у цркви Светог Николе у Врању.

Удружење „Животна помоћ“ планира да уз помоћ и подршку донатора настави да помаже људима и тешко запошљивим категоријама како би их охранили и ојачали да отпочну или унапреде своје пословне активности из области пољопривреде, услуга и заната.

Љупка Адамовић

У ПИРОТУ ОДРЖАН ДВОДНЕВНИ САЈАМ ПЕГЛАНЕ КОБАСИЦЕ

Ко уме и зна, њему три признања

Велико интересовање, усталом као и свих претходних десет година, побудио је и једанаести по реду Сајам пеглане кобасице. Јединствена манифестација те врсте у Србији, одржана је у Спортској хали „Кеј“ у Пироту, 27. и 28. јануара ове године.

Још од раног јутра почели су да пристижу у Пирот љубитељи пеглане из свих крајева Србије: Чачка, Крагујевца, Лесковца, Врања, Зајечара, Смедерева, Јагодине, Београда, али и из суседне Бугарске, који су такође дошли у великом броју. Знатно пре свечаног отварања Сајма, пред улазима у халу „Кеј“ с нестрпљењем је чекало много радозналих гурмана, љубитеља пиротског бренда.

За најбољу пеглану кобасицу ове године се надметало 35 произвођача, а на штандовима су посетиоци могли да пронађу и богату понуду пчелињих и млечних производа, и да уживају у вину и другим пићима на изложбеним просторима више од двадесет винарија. Стручни жири, који је чинило седам врских стручњака, није имао нимало лак посао у одлучивању за најбољу пеглану послатицу. Након добре анализе једногласно је одлучено да треће место припадне екипи „Пироћанац“, друго место Газдинству „Пешић“, док је за победника проглашено Газдинство „Стојадиновић“, власника Нинслава Стојадиновића, и то трећи пут заре-

Слева надесно: промотер Сајма глумац Небојша Миловановић, победник Нинслав Стојадиновић и градоначелник Пирота Владан Васић

дом. По оној „Ко уме и зна, њему три признања“, Стојадиновићу витрину красе три пехара у његовом дому у Пироту.

У хали су на 25 штандова, поред бренда, биле изложене и разне врсте сирева, качкаваља, меда, све са Старе планине, произведено у домаћинствима која традиционално дуги низ година имају производе врхунског квалитета.

Овогодишњи промотер Сајма био је Небојша Миловановић, позоришни и телевизијски глумац.

Пиротски бренд познат по изузетном квалитету

– Оно што краси ову манифестацију јединствену у свету, јесте светски квалитет. Браво, Пироћанци – казао је Миловановић, видно задовољан виђеним на Сајму.

Поводом свечаног отварања организован је и богат културно-уметнички програм у коме је учествовао КУД Дома културе. Присутне је најпре поздравио тада председник Привременог органа, у међувремену изабран за градоначелника Пирота, Владан Васић. Он је истакао да га радује податак да из године у годину Сајам постаје све интересантнији, са занимљивим и богатим изложбеним садржајем, а посетилаца је све више, нарочито из суседне Бугарске.

О Сајму и његовом значају за град говорио је и Далибор Златков, директор Туристичке организације Пирота.

Ство Панакијевски

У ТРСТЕНИКУ ОБЕЛЕЖЕН ДАН ВИНОГРАДАРА, ВОЂАРА И ВИНАРА

Орезивање лозе и уживање у вину

Традиционална прослава Светог Трифуна у Трстенику почела је у порти цркве Свете Тројице сечењем славског колача и орезивањем лозе која је донесена са Свете горе и засађена пре неколико година, а успео је да је искалеме Ранко Пантелић из Селишта. Ова лоза сваке године, према речима старешине цркве Мирољуба Симеуновића, богато рађа упркос томе што око ње нема неке посебне бриге осим орезивања.

Обележавање Светог Трифуна у општини Трстеник обновљено је пре 20 година на иницијативу неколико ентузијаста виноградара и од тада до данас је све више засада а на манифестацији традиционално учествује велики број

произвођача вина са овог подручја.

У Ликовном салону Дома културе у Трстенику свечано је обележен Дан виноградара, вођара и винара, најпре сечењем славског колача и молитвом. Манифестацију је отворио Зоран Мирковић, члан Општинског већа задужен за месне заједнице, дијаспору и туризам, који је поздравио присутне и пожелео им добродошлицу. У уметничком програму који је уследио учествовао је хор манастира Велуће Ваведење и ученици Основне музичке школе „Корнелије Станковић“ из Трстеника.

Након пријема узорака вина, стручна комисија је оценила и прогласила најбоље. Међу 58 узорака било је 20 розеа, 23

белог вина и 15 узорака црног вина. Представници локалне самоуправе су тим поводом доделили 27 медаља у три категорије, по девет златних, сребрних и бронзаних медаља. Додељене су и посебне плакете за унапређење виноградарства и винарства произвођачима који су прошле године постигли изузетне резултате. Ову манифестацију пратила је и изложба ручних радова, али и калемова и опреме за производњу чији су представници такође добили признања. По завршетку такмичарског дела уследила је дегустација вина, уз разговоре и дружења у Ликовном салону Дома културе.

Организатори ове традиционалне манифестације били

Орезивање хиландарске лозе у порти цркве Свете Тројице

су Туристичка организација општине Трстеник, Удружење виноградара, вођара и винара трстеничког краја „Свети Трифун“, Канцеларија за пољопривреду и Народни универзитет, а покровитељ је била општина Трстеник.

Драган Ивановић

Прича о спреми и историји

Давне 1914. године у сандуку девојачке спреме Спајића ђевојке нашао се и Текеришки пешкир као дародавни, да га девојка приликом удаје поклони свекру у новом дому.

Судбина пешкира добија другу причу у ноћи између 15. и 16. августа исте године, када су страшно невреме, јак ветар, муње и удари грома погодили планину Цер, где се одвијала борба за сваки педаљ земље. Губитака и рањених је било и у редовима српске војске. Рањен у обе ноге био је војник из Седлара, борац Другог прекобројног пука Комбиноване дивизије, Милета Милутиновић. Он је пузећи успео да стигне до куће Тихомира Стевановића, која је била без укућана, те да из сандука са девојачком спремом узме два пешкира да превеје ране на ногама, а затим је наставио са својим пуком. Милета се опоравио, прешао са српском војском Албанију и стигао на Крф, па 1918. учествовао у пробоју Солунског фронта. После рата се вратио у родно село доносећи један пешкир који је успео да сачува у најбољој вери да ће га вратити породици којој припада. Распитујући се за Спајиће и Стевановиће сазнао је да је девојка из чије је спреме узео пешкире умрла од туберкулозе пре удаје.

Приликом обележавања 60. годишњице Церске битке Милета Милутиновић пешкир поклања Месној канцеларији у Текеришу. Већ следеће године, 1975, Музеј града Шапца га добија на поклон.

Прича о Текеришком пешкиру је изазвала поштовање и обавезу да се изатканим репликама настави живот Персе и Милете, како би трајна вредност, непролазност и морал српског војника била остављена младима у аманет. Вредним рукама, у почетку само две ткаље ткачке радионице

Пешкир Спајића ђевојке

„Стари занати“ Градске организације инвалида рада и инвалидских пензионера – Племенке и Славојке, а касније Споменке и Рајне, 2009. године створено је 11 реплика Текеришког пешкира. Годину касније, на промоцији у Културном центру Шапца, поклоњени су Завичајној библиотеци Свилајнац, Културном центру Лозница, цркви на Церу, граду Шапцу, амбасадорима, унцу Франше Д’Епера и другим званичницима.

Након 110 година Текеришки пешкир наставља свој пут, спаја људе и оживљава причу.

Најзаслужнији за то свакако су чланови Градске организације инвалида рада и инвалидских пензионера Шабац. Председница ове организације Мирослава Савковић истиче да су захвални свима, пре свега РТС-у, на репортажи и боравку у Текеришу, Спомен

Мирослава Савковић

музеју потомцима Спајића девојке, посети Завичајној библиотеци Свилајнац и потомцима Милете Милутиновића у Седларима, када је његовој праунци Анкици уручена реплика Текеришког пешкира.

– Ово је прилика да се захвалим свим учесницима и учесницама који су подржали моју идеју да Текеришки пешкир оживимо: ткаљама, Музеју града, средствима информисања, уметницима, дизајнерима, граду Шапцу, нарочито Заводу за заштиту интелектуалне својине, као и господину Зорану Драгојевићу без чије стручне помоћи пешкири шабачког краја и Текеришки пешкир не би били заштићени ознаком географског порекла која им је омогућила да се нађу на листи културне нематеријалне баштине – истакла је са поносом председница ГОИРИП Шабац, Мирослава Савковић.

Г. О.

ОПШТИНА ПАРАЋИН И ОВЕ ГОДИНЕ НА САЈМУ ТУРИЗМА

Нигде без Васине торте

На тек завршеном 45. Међународном сајму туризма у Београду Туристичка организација општине Параћин представила је понуду свог града и краја. Поред атрактивних локалитета и туристичких потенцијала, Институт за креативно предузетништво и иновације, у сарадњи са Туристичком организацијом Србије, представио је традицију параћинског стакларства кроз изложбу „Параћинско

стакло: наше гостопримство“ и „Creative Glass LAB“ о традиционалним техникама параћинског стакларства, који води уметница Сара Масникоса. Изложба је била својеврстан временплов кроз историју параћинског стакла и обичаје.

На штанду ТО Параћин било је и познатих специјалитета а већ по традицији, као најпознатија из овог краја, и Васина торта. Торту је одлична а има и своју

лепу причу: господин Ваца Чокрљан, који је живео пре једног века, своју трудну жену одвео је бечким лекарима јер су домаћи рекли да је трудноћа ризична а порођај неизвестан. Она је у Бечу родила лепу и здраву бебу и када су се вратили ташта је осмислила тарту коју је назвала – Васина. Један од састојака Васине торте је наранџа а у време када је настала ово воће је било реткост.

Представници ТО Параћин увек на сајам носе Васину тарту и кажу да је интресовање за њу невероватно.

Г. О.

ЗИМА У ИНОСТРАНСТВУ КАО ФИНАНСИЈСКА СТРАТЕГИЈА

Уточиште од хладноће и високих рачуна

У земљама северније у Европи, које карактерише оштрија зима а са њом и неизбежно повећање рачуна за грејање, многе пензионере већ са првим знацима најхладнијег годишњег доба обузима брига. Због енергетске кризе изазване стањем у свету последњих година међу најстаријим грађанима све је популарније провођење зимског периода у топлијим крајевима. Ова стратегија не подразумева само бег од хладноће, већ и практично решење за финансијске проблеме као и прилику за пензионере да истраже нова места.

Јевтиније на мору

Како би открили колико они који проведу зиму или бар један њен део у иностранству могу да уштеде, Eurochange мењачница је израчунала просечне месечне трошкове у Великој Британији и упоредила их са all inclusive пакетом на некој топлијој дестинацији. Према њиховој процени, за струју и гас просечно домаћинство треба да издвоји 298,50 фунти, са тенденцијом раста у будућности. При том ту нису урачунати други трошкови живота и дажбине са којима просечан месечни трошак изађе на око 1.784,75 фунти. А чак ни ту нису укључени трошкови превоза. Када ове трошкове поделимо, дођемо до износа од 49,46 фунти по дану. Eurochange наводи да all inclusive пакет за 21 дан, са авионским превозом, у Хургади у Египту може да се нађе за „само“ 462 фунте. Што би на дневном нивоу износило 22 фунте, дакле више него duplo мање од трошка за зиму проведenu код куће.

Тренд је нарочито заживео међу сениорима из Велике Британије, Немачке и Шведске, а међу најпопуларнијим топлим дестинацијама су Шпанија, Португалија, Грчка, али и Турска, Египат, Тунис. Како су у томе виделе одличан туристички потенцијал, ове државе предузимају и различите кораке у циљу промоције продужених зимских одмора. Тако је регионална влада Канарских острва, где је просечна зимска температура 20 степени, прошлог септембра покренула кампању на друштвеним мрежама са циљем да привуче пензионере, али и оне који раде на даљину, описујући Канаре као економско уточиште.

Подаци које је за Ројтерс сакупио HomeToGo претраживач за рентирање смештаја, показују да је у Великој Британији потрага за смештајем током зиме порасла за 36 одсто, у Немачкој за 13 и у Холандији за три процента. У Немачкој су од 2022. године нарочито постали актуелни зимски одмори у циљу избегавања превеликих рачуна за грејање и струју. Агенције су почеле да нуде врло приуштиве и привлачне дуге одморе у земљама Јужне Европе и Северне Африке. Турска, Египат, Тунис и друге земље нуде повољну all inclusive услугу. За Немце је рецимо Турска дестинација број један.

Истраживање британског AllClear путног осигурања из 2023. указује да је број оних од 55+ година који су заинтересовани да зиму проведу у иностранству порастао са 40 на 60 одсто у односу на претходну годину. У анкети су учествовали грађани старији од 55 година, од којих је скоро трећина (27 одсто) на питање где планирају да проведу прве месеце 2023. године одговорила да се надају да ће уживати у неким топлијим крајевима, док је 18 одсто њих већ било резервисало крстарење или размишљало да то уради.

Поред финансијских олакшица, зима ван куће може имати и бројне здравствене бенефите за старије. Хладно време погоршава стања код артритиса, астме, разних респираторних обољења, што доводи до нелагодности али и повећаних медицинских трошкова. Топлије време и сунце

значајно олакшавају ове здравствене проблеме, утичући повољно и на физичко и на ментално здравље. Уз то, пријатне температуре подстичу да се борави напољу уз различите физичке активности, а сунчева светлост стимулише синтезу витамина Д што побољшава расположење, јача имунитет додатно унапређујући опште благостање организма.

Зимска путовања представљају и јединствену могућност за старије особе да се упознају са вршњацима сличних интересовања и отпочну нека нова пријатељства. „Откривање“ нове земље, упознавање њене културе, обичаја, историје, доприносе културном обогаћењу човека и личном расту. Од препуштања укусима локалне кухиње до ванвременских путовања кроз уметност и културу, оваква зимовања нуде читаву палету најразличитијих искустава стварајући усмене које ће трајати читав живот.

Због свега набројаног провођење зиме у иностранству није само одмор, већ и стратешка одлука да се смањи финансијски терет, приоритизује здравље, унапреди социјални живот али и упусти у нове авантуре. Ипак, треба имати на уму да ово није најбољи избор за свакога. Треба узети у обзир трошкове путовања који нису занемарљиви, здравствено осигурање и раздвојеност од породице која многим сениорима тешко пада.

Драгана Лукић Лазовић

Заслужна за корак на Месецу

Двадесети је јул 1969. године, и свет посматра како се лунарни модул Аполо 11, назван „Eagle“ (орао), приближава површини Месеца. Три минута пре него што ће Аполо дотаћи површину у летелици се оглашава трепћуће светло за хитне случајеве, упозорава на проблем и настаје критичан тренутак. Тридесет трогодишња Маргарет Хамилтон гледа са МИТ-а (Технолошки институт Масачусетс) уз директну везу са Контролом лета. Са потпуним поверењем у софтвер који су она и њен тим креирали, обавештава екипу да може да настави са приступом. Тако је софтвер за лет за навођење Аполо спречио прекид мисије. И „Орао“ је слетео.

Маргарет Хефилд Хамилтон, будућа информатичарка и један од првих програмера компјутерског софтвера, одрасла је усред равница америчког Средњег запада, између оца песника и филозофа и мајке професорке, далеко од узбуђења везаног за почетке освајања свемира. Ипак, већ са 22 дипломирала је математику и филозофију и мада је, како каже, имала друге инспирације изван технолошког света, прихватила је посао на Технолошком институту Масачусетс. На МИТ-у је почела да програмира софтвер за предвиђање времена и радила постдипломски рад из метеорологије, а затим је била укључена у пројектовање на америчком систему противваздушне одбране. После неколико година прелази у лабораторију за инструментацију која је обезбедила ваздухопловну технологију за Националну администрацију за аеронаутику и свемир (НАСА). Даље је, што би се рекло, историја – Маргарет је предводила тим који је имао задатак да развије софтвер за системе навођења и контроле командних и лунарних модула мисија Аполо. У то време ниједна школа није предавала софтверско инжењерство, тако да су чланови тима морали сами да решавају проблеме. Она је и аутор термина софтверски инжењеринг зато што је сматрала да је посао који њен тим од сто научника обавља једнако важан и подједнако инжењерски као и остали радови на свемирској летелици. Сама Хамилтонова се посебно концентрисала на софтвер за откривање системских грешака и за опоравак информација у случају пада рачунара а оба та елемента била су пресудна током мисије Аполо 11 на Месецу.

– Није било друге шансе. Пошто је софтвер био мистерија, црна кутија, виши менаџмент нам је дао потпуну слободу и

Председничку медаљу слободе Маргарет Хамилтон је уручио председник САД Барак Обама

поверење. Морали смо да нађемо начин и успели смо. Гледајући уназад, били смо најсрећнији људи на свету. Није било другог избора осим да будемо пионири, није било времена да будемо почетници – рекла је касније Маргарет.

Пошто је због обима посла повремено морала да ради ноћу и викендом, водила је своју ћерку Лорен на посао у лабораторију. Док је дете спавало, она је кодирала. Једног дана њена петогодишња ћерка је одлучила да се „игра астронаута“ и притиснула дугме које је срушило систем. Хамилтон је одмах схватила да би се то могло догодити и астронауту. Препоручила је одговарајуће мере предострожности, али јој је речено да су „астронаути обучени да не праве грешке“. Уствари, током мисије Аполо 8 у лунарној орбити, астронаут Џим Ловел направио је потпуно исту грешку као и девојчица. На срећу, тим Хамилтонове је био спреман и успео да реши проблем у року од неколико сати.

Када је почела да се развија у овој улози за мисије Аполо, Маргарет је била једина жена која је писала сложене компјутерске програме. Ангажовала је још неколико жена за свој тим, али на крају су у њему доминирали мушкарци. То је чињеница за дисциплину софтверског инжењеринга која се није променила до данас.

Маргарет Хамилтон је наставила да се истиче – њен рад је коришћен у првим све-

мирским станицама, као и у програму свејашатлова. Напустила је МИТ средином 70-их година прошлог века да би радила у приватном сектору где је основала неколико успешних софтверских компанија.

Објавила је више од 130 радова, зборника и извештаја о 60 пројеката и шест великих програма у које је била укључена.

Године 1986. добила је награду Удружења жена у рачунарству, а 2003. признање НАСА-е Exceptional Space Act award за изузетан допринос свемирском истраживању, са највећим износом који је НАСА икада доделила. Др Пол Курто, који је Хамилтонову номиновао за ову награду, назвао је њен рад „темељом за ултра-поуздан дизајн софтвера“. Године 2016. добила је и Председничку медаљу слободе, највише цивилно признање Сједињених Држава.

Више од пет деценија методе Маргарет Хамилтон имају велики утицај на област софтверског инжењеринга, све до данашњих дана. Између осталог, без њеног рада не бисмо могли да читамо овај текст на лаптопу или таблету.

Због тога и у 98. години она наставља да буде узор женама. У недавном интервјуу питали су је да ли има неки савет за младе жене заинтересоване за кодирање: „Не дозволите да вам страх стане на пут и не плашите се да кажете „не знам“, као ни „ја знам“, одговорила је Хамилтон.

М. Јовановић

КЛУБ ПЕНЗИОНЕРА НИША

Усамљеност не мора да прати старост

Клуб пензионера Ниша је на својеврстан начин обележио Светог Трифуна, славу виноградара и заштитника занатлија. У просторијама Клуба отворена је изложба радова Ликовног удружења „Луна“, дегустирало се вино произведено у чувеном Сићеву, приказане су рукотворине чланица Друштва за неговање старина „Вишња“, а дружина Културно-уметничког друштва „Абрашевић“ је приказан програмом вече испунило лепом атмосфером и пријатним дружењем.

Овај клуб је однедавно још једно место у Нишу намењено најстаријим суграђанима. Основан је пре годину дана са намером да пензионерима омогући да слободно време проведу на квалитетан начин. Активност су, чини се, подигли на виши ниво постављајући озбиљне програмске циљеве па тако, осим музике и вечери забаве, увелико реализују здравствене три-

бине, културна и спортска догађања, организују гостовања и разговоре са познатим уметницима, глумцима, песницима...

– Наша је жеља да се људи друже, да изађу из куће и да лепше проводе слободно време. Усамљеност не треба да прати старост. Било би добро да што већи број пензионера буде укључен у активности које су на располагању. Да ли ће то бити сликарство, поезија, фолклор, спорт, зависи од афинитета. Суштина је да свако може да пронађе себе у ономе што воли јер за свакога у Клубу има места – каже Славољуб Савић, председник Клуба пензионера Ниша.

Он с поносом истиче да су прошле године организовали хуманитарну изложбу слика која је била намењена лечењу једне суграђанке. Све се, на срећу, добро завршило па је сврха акције тим пре значајнија, наглашава Савић и додаје да ће таквих и сличних акција бити још.

Са изложбе чланова уметничког удружења „Луна“ и Друштва за неговање старина „Вишња“

Када је реч о плановима, ваља поменути да ускоро треба да почне и школа плеса у којој ће заинтересоване обучавати најбољи нишки инструктори игре. У оквиру промовисања здравог начина живота, у плану је редовно организовање вожње бициклом, а у куглани Спортског центра „Чаир“ пензионери увелико вежбају и припремају се за формирање куглашког клуба пензионера. Иначе, у току су припреме и пријављивање за такмичење у пикаду и шаху а најбоље

пласирани у свакој категорији биће награђени бесплатном фризуром. У Клубу истичу да су недавно за своје чланове организовали колективни одлазак на представу нишког Народног позоришта.

О нишком Клубу пензионера и његовим разноврсним активностима прочуло се и ван града, о чему најречитије говори податак да су већ успостављени контакти и сарадња са пензионерима из Пирота, Беле Паланке, Зајечара.

Љ. Глоговац

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ ВОЖДОВАЦ

Заинтересовани за рехабилитацију у бањама

У Удружењу пензионера општине Вождовац у јануару су биле врло живе активности у вези са уписом заинтересованих за одлазак на рехабилитацију у неку од бања Србије о трошку Фонда ПИО. Пријавило се нешто више од 600 најстаријих који су задовољавали предвиђене критеријуме. Прошле године је посредством Републичког фонда ПИО 250 најстаријих Вождовчана боравило бесплатно у некој од популарних бањских дестинација. Када је реч о сарадњи са Фондом, у октобру је завршена и акција поделе хуманитарних пакета за пензионере са најнижим примањима. Председница Удружења Милка Вучићевић напомиње да су од Фонда ПИО за ове намене добила 450.000 динара.

– Поделили смо 186 хуманитарних пакета, тежине око 17 килограма, појединачне вредности од 2.000 динара. Интересовање је било знатно веће и само мањи број је могао да рачуна на овај вид помоћи. Како сам активна у Управном одбору Црвеног крста Вождовца, успели смо да накнадно добијемо још 90 пакета од ове хуманитарне организације, тако да су поједини пензионери са најнижим примањима добила пакете у два наврата. Поносна сам на наш Фонд солидарности који је један од најактивнијих у Београду. Учлањено је 1.600 пензионера и сваког месеца на располагању имамо око 800.000 динара, на које, у зависности од висине пензије, може да рачуна до 20 чланова. На годишњем нивоу позај-

мицом буде обухваћено више од 300 чланова Фонда. Сваком пензионеру после осам година враћа се 67 одсто уложеног новца – каже Милка Вучићевић.

Организована су три излета а мање интересовање за путовања саговорница објашњава пандемијом, тако да су изостала дружења и међусобне посете као раније.

Од 24 месна одбора активна је половина. У Зуцама је основан Клуб пензионера и најстарији становници овог дела општине први пут имају могућност да се друже и баве друштвеним играма.

– Све је мање људи заинтересованих да волонтирају и буду активни, као да је понестало ентузијазма, они који су били вредни

Милка Вучићевић

остарили су и нису у могућности да помогну као раније. Они млађи пре ће да прихвате исплативе допунске послове како би попунили кућни буџет – напомиње предузимљива председница вождовачких пензионера, Милка Вучићевић. **Милан Ашковић**

Међугенерацкијско надметање

Поводом Дана државности Републике Србије, Покрет трећег доба Београда – Огранак Дорђолијада Стари Град, Градска општина Стари Град и Савез спортова Стари Град организовали су Шести међугенерацкијски Сретењски шах турнир Дорђолијаде.

Овај већ традиционални турнир, ове године одржан 14. фебруара у просторијама ГО Стари Град, организује се у знак сећања на Сретење 15. фебруара 1804. када је у Орашцу почео Први српски устанак, али и на исти дан 1835. године када је у Крагујевцу проглашен први српски Устав, који је означио почетак државности Србије и данас се слави као Дан државности Републике Србије.

Шести међугенерацкијски Сретењски шах турнир Дорђолијаде, у име председника ГО Стари Град, Радослава Марјановића, отворио је Недељко Јовановић, члан Општинског већа и наш и светски прослављени рукометаш. Он је истакао да ће се турнир као веома значајан пројекат међугенерацкијске сарадње и убудуће организовати у сарадњи са општином Ста-

Манифестација обухватила узрасте од најмлађих до најстаријих

ри Град, која широком палетом својих активности обухвата староградске житеље од најмлађих до најстаријих.

Учеснике и госте поздравио је и проф. Душан Максимовић, председник Огранка Дорђолијада Стари Град – Покрета трећег доба Београда и председник Организационог одбора турнира. Надметању је присуствовао и Јоргић Андрија, председник Шаховског савеза града Београда, који је нагласио да је та манифестација изузетно значајна за развој шаховске дисциплине и

да ће убудуће бити уврштена у редован програм Шаховског савеза Београда.

Младе шахисте представљали су ученици староградских средњих и основних школа и други: ученици Математичке гимназије из Београда, Спортске гимназије Београд, Прве београдске гимназије, ученици основних школа „Скадарлија“, „Браћа Барух“ и „Вук Караџић“, као и студенти ЕТФ-а, Медицинског и Филозофског факултета и Богословије.

Испред сениора на турниру су учествовали шахисти из

Победник турнира Вук Дамјановић

општине Стари Град, Шаховског клуба слепих и слабовидних „Напредак“ и гости из других општина.

Победник турнира који је освојио пехар и златну медаљу Дорђолијаде је Вук Дамјановић, ученик Прве београдске гимназије. Друго место, пехар и сребрну медаљу освојио је пензионер Милорад Кнежевић, док су пехар за треће место и бронзана медаља припали Зорану Билбији, члану Шаховског клуба „Напредак.“

Душан Максимовић

ЗАХВАЛНИЦА ГРАДА СОМБОРА ГРАДСКОМ УДРУЖЕЊУ ПЕНЗИОНЕРА

За укључивање и боље информисање најстаријих

Градско удружење пензионера Сомбор добило је ново значајно признање – Захвалницу поводом Дана града, 17. фебруара.

Бројним манифестацијама током четири дана Сомбор је обележио 275 година елибертације, слободног и краљевског града. На сам Дан града, у Великој сали зграде Жупаније, одржан је пригодан програм у оквиру којег су уручене награде заслужним институцијама, удружењима и појединцима. Градоначелник Сомбора Антонио Ратковић уручио је Захвалницу Злати Ракић, потпредседници Градског удружења пензионера Сомбор.

Признање је заслужено, како стоји у образложењу, „за организовање Сајма за пензионере чиме се доприноси већем укључивању најстаријих суграђана у дру-

штвени живот Сомбора и њиховој бољој информисаности о доступности мера подршке на подручју града“. Тако се сомборско удружење пензионера нашло међу четрнаест одабраних, заслужних сомборских организација.

Програму су међу бројним званицама, гостима и суграђанима, присуствовали државна секретарка у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде Душанка Голубовић, државни секретар у Министарству информисања и телекомуникација, Дејан Парчећић, и посебан саветник у Министарству одбране Предраг Рајић.

Главна награда, Фебруарска повеља града Сомбора, припала је локалном недељнику Сомборске новине.

Синиша Стричевић

Потпредседница Градског удружења Злата Ракић и градоначелник Антонио Ратковић

АЛЕКСИНАЦ

Пензионери покренули фудбалски клуб

После четворогодишње паузе, минуле јесени фудбалска лопта се опет закотрљала на игралишту „Мали Чаир“ у алексиначком селу Гредетин, познатом по вредним пољопривредницима и врским одгајивачима јагода.

Главни „кривци“ су двојица пензионера, Новица Стевановић и Радосав Милорадовић (на слици), вредни људи који су пензију зарадили у иностранству – Новица у Швајцарској, а Радосав у Аустрији. Они су заједно са бившим играчима успели да поново покрену Фудбалски клуб Гредетин који има дугу традицију и значајне резултате. Нови стари клуб окупио је тридесетак играча из овог и околних насеља и увелико се такмичи у Општинској лиги Алексинац.

Наши саговорници кажу да такмичарски резултати, бар засад, нису у првом плану. Примарни задатак је да клуб буде добро организован, да се среди игралиште и створе што бољи услови за такмичење.

– Пошто сада имам слободног времена, одлучио сам да се посветим овој омладини овде, да оживи село, да се млади људи окупљају, друже и да се тако држе подаље од алкохола, цигарета и компјутера. Волим и уживам у томе да помажем, на велико задовољство, не само моје него и моје породице. Хоћемо да помогнемо да клуб заживи и буде како треба. Тешко је да може да се врати у време како је било раније, али се надамо да ћемо постепено доћи до резултата – каже Новица који се већ истакао у друштвеном раду у селу пошто је у неколико наврата предводио мештане у активностима на сређивању црквене порте, капеле и атарских путева, као и на постављању асфалта у неколико улица.

И Новичин колега Радосав вели да је мотив за ангажовање, пре свега, жеља да село оживи, између осталог и кроз рад фудбалског клуба. И он има подршку породице, чији су млађи чланови и у иностранству, без обзира што путовања на утакмице и још неке активности финансира из кућног буџета.

Иницијатива двојице пензионера није остала без одјека међу мештанима који су препознали значај обнављања клуба, али и код великог броја присталица „најважније споредне ствари на свету“. Помоћ није изостала, окупили су се некадашњи играчи, као и млађи фудбалери из Гредетина али и из околних села. Улогу тренера прихватио је бивши играч Горан Здравковић Гутке и успешно провео екипу кроз јесењи део првенства.

Двојица пензионера, Новица и Радосав, који су изабрали да део времена и новца троше на своје село и са својим младим мештанима, могу да послуже као леп пример како се воли и помаже родни крај.

С. И.

ТРСТЕНИК

Нова дружења и излети

Према речима председнице Комисије за друштвени живот и путовања Општинске организације пензионера Трстеник, Милице Куч, поред уобичајених активности, у овој организацији успешно се спроводе и акције за више дружења и забаве заинтересованих пензионера. Протеклог викенда били су на излету и посетили традиционалну Сланинијаду у Качареву.

– Било је дивно и незаборавно дружење, драго ми је да смо се сви у Трстеник вратили пуни лепих утисака. Посета је протекла у доброј атмосфери до касних вечерњих сати. Направили смо програм дружења до краја ове године, практично сваког месеца ћемо имати по неки излет. Већ 12. марта посетићемо манастире Тумане и Нимник, а обићи ћемо и Сребрно језеро. Пре овог излета имаћемо осмомартовску забаву у једном реномираном ресторану у Врњачкој Бањи, те очекујемо пријаве заинтересованих пензионера. Морам да напоменем да у реализацији ових активности имам подршку и помоћ руководства Општинске организације, али и мојих колега Радмиле Цветковић и Василија Тошовића. Надам се да ћемо и даље бити овако добро организовани и да ћемо оправдати очекивања наших чланова којима овакве активности недостају – испричала нам је Милица Куч, председница Комисије за друштвени живот и путовања трстеничке организације пензионера.

Д. И.

СМЕДЕРЕВО

Зимске активности пензионера

Удружење пензионера МЗ Папазовац, са Активом жена, организовало је дочек Српске Нове године у једном смедеревском ресторану, уз квалитетан програм, богат мени, лепу атмосферу и поноћни шампањац.

Такође, чланови Удружења пензионера МЗ Папазовац присуствовали су и церемонији пливања за часни крст на Богојављење на базену „Југово“, а 27. јануара, у Дому културе, пратили су и доделу светосавских награда истакнутим појединцима града Смедерева.

Сваке прве недеље у месецу Актив жена Удружења пензионера Папазовац организује игранку у клубу „Челик“ у којој учествују и пензионери локалних месних заједница.

Од фебруарских активности, церемонијално је обележен Свети Трифун, односно Дан виноградара, резањем лозе у винограду члана Удружења Мирослава Рашића и окупљањем у просторијама клуба „Желвоз“. Након тога, смедеревски пензионери уприличили су и посету Сланинијади у Качареву.

М. Р.

БЕОГРАД

Додељена социјално-хуманитарна помоћ

Заштита и унапређење личног стандарда чланова је стална социјално-хуманитарна активност Удружења пензионера Министарства унутрашњих послова Републике Србије, јер су старије особе из разних разлога све више на маргинама друштвеног живота.

Због тога ово Удружење пензионера покушава да, из средстава Фонда солидарности, изађе у сусрет и реши захтеве за материјалну помоћ углавном свима који испуњавају услове, као и помоћ породицама преминулих чланова.

Као и ранијих година, и ове године су, уместо пакета помоћи, у ту сврху подељени ваучери домаћег трговинског ланца, у износу од по 5.000 динара.

М. Б.

РУДНИК

Промоција романа хронике

У Дому културе на Руднику одржана је промоција романа хронике „Бреме“ Небојше Станковића, пуковника у пензији.

„Бреме“ је истинито и храбро сведочанство о догађајима с краја века и миленијума на балканском тлу. Мозаичку структуру овог аутобиографског романа допуњују кадрови и приказ атмосфере у периоду пре и током ратног сукоба – изјавио је на промоцији филмски редитељ Милун Вучинић.

– За који месец ће пуне тридесет и две године од како сам се вратио из Сарајева. Пре годину и по дана уписао сам у меморију рачунара своју прву причу. Након три деценије потискивања, двоумљења и устручавања, ипак сам се дрзнуо и осмелио да напишем своје ратне мемоаре. Не знам када ми је било теже, тада или када сам кроз све то поново пролазио у току писања – каже аутор.

Небојша Станковић је рођен у Нишу, униформу је први пут обукао у својој четрнаестој години. Војне школе завршио је у Загребу и Београду. Официрску каријеру отпочео је 1981. у гарнизону у Горњем Милановцу, 1991. прекомандован је у Самобор у Хрватској. Вихор сукоба у СФРЈ водио га је преко Книна, Плитвица, Слуња до Војнића, Високог и Сарајева, а током НАТО агресије на простор Косовске Митровице и Пећи.

М. М.

МИРИЈЕВО

Незаборавно дружење у Долову

Сланинијада у Качареву била је само повод за организацију лепог излета и дружења три удружења пензионера у Долову, са готово 200 учесника.

Удружење пензионера „Треће доба“ из Старог Миријева позвало је чланове Удружења пензионера из Горњег Милановца, са којима су се побратимили у септембру 2022. године на дружењу у њиховом граду, да заједно посете Качарево, те да након дегустације сухомеснатих банатских специјалитета оду на дружење у Долово, где су их чекали чланови Градског удружења пензионера Панчево, Месна организација Долово.

Домаћини из Долова дочекали су своје пријатеље у ексклузивном ресторану, чији су кувари служили врхунске банатске специјалитете уз добро вино и музику из банатске равнице.

Миријевци су и овог пута, као 2022. у Горњем Милановцу, добили нове побратиме. Повелу о братимљењу испред пензионера Долова потписао је Влада Димитријев а Душан Матић, председник Удружења пензионера из Старог Миријева, потписујући повелу обећао је да ће њихова дружења од сада бити учесталија и срдачнија а размена искустава квалитетнија.

Честитајући председницима на потписаној повели, председник Удружења пензионера Горњег Милановца, Милан Васић, је рекао да је побратим његовог побратима и његов побратим.

Д. М.

СВРЉИГ

Мањи број пријављених

Удружење пензионера Сврљиг ове године примило је од пензионера сврљишке општине 227 захтева за бесплатан рекреативни одмор у бањама Србије и пријаве су достављене надлежној комисији Републичког фонда ПИО. Овај број је мањи у односу на прошлу годину када је било сто пријава више.

Највеће интересовање пензионери су исказали за Нишку, Пролом, Луковску и Сокобању. Прошле године овај бенефит је користило 54 пензионера свих категорија са подручја општине Сврљиг, а ове године очекују да већи број корисника ужива у бесплатној десетодневној рехабилитацији.

С. Ђ.

ТРАДИЦИОНАЛНО „ПОЉУБИ МЕ” НА МОСТУ ЉУБАВИ У ВРЊАЧКОЈ БАЊИ

Нема рецепта, битна је љубав

Победници и рекордери Ирена и Ђорђе Божић

На необичном такмичењу учествују парови свих генерација

У српској краљици континенталног туризма, Врњачкој Бањи, препуној годишњих манифестација и различитих дешавања, на Светог Трифуна и Дан заљубљених по 14. пут је одржана манифестација „Пољуби ме”, односно такмичење заљубљених парова у дужини пољупца. Догађај на Мосту љубави пратио је већи број посетилаца а учествовало је осам заљубљених парова из Крушевца, Београда, Ниша, Сутјеске, Медвеђе. У последњем тренутку одустао је један пар из Врњачке Бање.

Ова манифестација одржава се од 2008. године, али је 2021. и 2022. била пауза због пандемије коронавируса, рекла нам је

Мина Станојевић, ПР Туристичке организације Врњачка Бања, иначе организатора такмичења.

Победници необичног надметања и овога пута су били Ирена и Ђорђе Божић из Медвеђе код Трстеника, иначе рекордери манифестације, а победнички пољубац овај пут трајао је 48,5 минута. Ирена и Ђорђе освојили су вредне награде, међу којима је и викенд у Врњачкој Бањи. Њих двоје су се на том мосту и верили пре девет година.

– Победили смо ево шести пут, први пут као момак и девојка, после смо се венчали и засновали породицу. Сада нисмо успели да оборимо сопствени рекорд који је био

112 минута али покушаћемо и идуће године. Нема тајног рецепта за победу, битна је љубав – рекла је Ирена Божић.

Најудаљенији пар стигао је овај пут из Сутјеске у Војводини и то су Помпилију и Лавринка Журж, који брачне пољупце размењују већ три деценије, док је најстарији пар стигао из Београда и то су Биљана и Драган Роловић. Награде су припале и најатрактивнијем пару, као и паровима који су освојили друго и треће место.

За деценију и по трајања ове манифестације такмичило се укупно више од 500 парова, а најстарији су били бака и дека од по 90 година.

Драган Ивановић

ОБЕЛЕЖЕН ДАН ОСЛОБОЂЕЊА ВРАЊА ОД ТУРАКА

Заслужнима градска признања

У оквиру обележавања Дана ослобођења од Турака, у Врању је, 31. јануара, одржана свечана академија на којој је председник Привременог органа града др Слободан Миленковић појединцима и колективима уручио јавна признања.

Свечаној седници Скупштине града Врања присуствовале су делегације из Источног Сарајева, Куманова, Требиња и Брода (Република Српска). У уводној речи др Слободан Миленковић најпре је указао на запажене резултате у свеукупном развоју града и осврнуо се на значајан датум из историје овог краја.

– Врање слави слободу као најувизишенији идеал сваког времена, народа и друштва. Слобода је била заветна мисао наших предака који су се часно

борили за своју земљу. Епохална прекретница за Врање, за коначно ослобођење од вишевековног турског зулума, био је 31. јануар 1878. године, један од најзначајнијих датума у историји града. Сусрећемо се са изазовима али не одустајемо од циља да створимо услове по мери сваког човека, услове за бољи и квалитетнији живот. Свечаност је прилика да изразим уверење да ће жеље за напретком отклонити сваку препреку коју нам ново време доноси – рекао је Миленковић.

Од турског вишевековног ропства Врање је 31. јануара 1878. ослободио Шумадијски корпус којим је командовао генерал Јован Белимарковић. Турци су Врање освојили 14. јуна 1455.

Добитници признања града Врања

За изузетне резултате у области научног стваралаштва специјално јавно признање „31. јануар” уручено је пензионисаном учитељу, писцу и уреднику Чедомиру Ј. Минићу из Врања. Славодобитнику је припала диплома и 100.000 динара. Јавно признање „31. јануар” добили су наставник физике у пензији и старешина Одрета извиђача „Сима Погачаревић” у Врању Миодраг Ђорђевић, писац и

оснивач градског Удружења књижевника Миле Костић из села Дубница, као и пословођа „Симповог” хотела на брду Пржар Драган Костић. Они су награђени дипломом и са по 50.000 динара. Диплому града Врања добили су Фондација „Новак Ђоковић”, ДХЦ „Инжењеринг” из Београда и Привредно друштво за производњу намештаја „Додић” из села Стропско код Врања.

Веселин Пешић

Висина пољопривредне пензије

? С. Ђ., Узићи: Како се обрачунава износ пољопривредне пензије? Молим Вас да ми то објасните пошто примам малу суму, а уплаћивао сам скоро 30 година.

Одговор: Износ пензије осигурања за које је уплаћен за све осигуранике, па и за допринос. Уколико мислите да сте оштећени, можете се основнице на коју се уплаћује допринос и од година стажа обратити надлежној филијали Фонда ПИО.

Стаж није могуће докупити

? Т. М., Крагујевац: Рођена сам 1960. године и ове године бих испунила услов за пензију али имам непуних четрнаест година стажа и тренутно нисам у радном односу. Ако не успем да нађем посао и испуним још ту једну годину стажа, да ли могу да докупим стаж који недостаје да бих имала право на пензију?

Одговор: Према важећим прописима о пензијском и инвалидском осигурању, није могуће докупити стаж, односно није могуће једнократном уплатом доприноса надоместити стаж до услова за пензију.

Законом о пензијском и инвалидском осигурању, тачније одредбама члана 15, омогућено је да грађани сами уплаћују доприносе за пензијско и инвалидско осигурање. Сва лица која су на овај начин укључена у осигурање, у периоду његовог трајања остварују стаж осигурања који је изједначен са другим основама осигурања и урачунава се како за стица-

ње услова за пензију, тако и за утврђивање месечног износа пензије. Својство осигураника стиче се даном подношења захтева, а на захтев лица може се стећи најраније 30 дана пре подношења захтева. Доприноси по овом основу се уплаћују месечно на једну од 13 понуђених основица а детаљније се можете информисати на званичном сајту Републичког фонда ПИО www.pio.rs.

У току трајања осигурања могуће је поднети захтев за измену основице осигурања на основу које се обрачунава допринос, а престанак осигурања утврђује се такође на захтев странке.

Снижење старосне границе

? М. С., Радујевац: Радио сам на броду и имам бенефицирани радни стаж где се на сваких годину дана додаје још три месеца стажа, плус две године где се на сваку годину додаје два месеца. Следеће године идем у пензију па молим да ми кажете како се рачуна снижење старосне границе кад неко има бенефицирани радни стаж?

Одговор: Приликом остваривања права на старосну пензију морају да буду испуњена два услова када осигураник има бенефицирани радни стаж.

Један услов је број година provedених на радним местима на којима се стаж рачуна са увећаним трајањем да би се бенефицирани радни стаж рачунао са увећаним трајањем према степену увећања, тј. да је провео кумулативно најмање 10 година на радном месту на коме се стаж рачуна

са увећаним трајањем. Други услов је за снижавање старосне границе према степену увећања. Осигуранику који је на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем навршио најмање 2/3 од укупно навршеног стажа осигурања, старосна граница за стицање права на старосну пензију снижава се зависно од степена увећања стажа за по једну годину.

За прецизно утврђивање права на снижавање старосне

ВИ ПИТАТЕ
„ГЛАС
ОСИГУРАНИКА“
ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

границе и услова за старосну пензију када осигураник има и бенефицирани стаж потребан је увид у прецизне податке о стажу и бенефицијама. Можете да се обратите служби правне помоћи у надлежној филијали Фонда. Увидом у листинг М4,

радну књижицу и уверење о стажу са увећаним трајањем правник ће Вам дати конкретан савет или упутство о даљем поступању, с обзиром да се датум стицања права на старосну пензију утврђује за сваког осигураника посебно.

Ослобађање од обавезе уплате доприноса

? Г. Б., Седлари: Имао сам самосталну трговинску радњу у Србији коју сам затворио пошто сам отишао да радим у иностранство. Живим и радим у Немачкој, пријављен сам и послодавац ми уплаћује доприносе за ПИО. Да ли сам у обавези да и даље уплаћујем доприносе у нашој земљи?

Одговор: Ви немате обавезу плаћања доприноса јер сте затворили своју самосталну трговинску радњу, а такође и не можете бити осигураник самосталних делатности с обзиром да већ радите у Немачкој. С обзиром да са Немачком имамо потписан Међународни уговор о социјалном осигурању, не можете бити осигураник у исто време у две државе.

Међународним уговором о социјалном осигурању регулисана су права осигураника који оствари стаж осигурања

у Србији и државама уговорницама, при чему свака држава цени права из пензијског и инвалидског осигурања у складу са својим законским прописима. Дакле, Међународним уговором о социјалном осигурању је регулисано да се за утврђивање права на пензију сабира стаж навршен у земљама уговорницама, а износ пензије се одређује сразмерно стажу осигурања навршеном у тој држави и свака држава исплаћује сразмерни део пензије.

Запошљавање особа са инвалидитетом

? М. В., Шабац: Инвалидно лице сам и желим да се запошлим, али ми потенцијални послодавци траже потврду о степену инвалидитета. Како да добијем ову потврду од Фонда ПИО?

Одговор: Запошљавање особа са инвалидитетом регулисано је Законом о рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом и у надлежности је Националне службе за запошљавање којој се подноси захтев за утврђивање

степенa инвалидности и неопходна медицинска документација.

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање само обавља услужно вештачење за Националну службу за запошљавање.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: РЕДАКЦИЈА	СВЕОБУХ- ВАТНОСТ	ПЛЕТЕЊЕ	КАНЦЕЛАРИЈА ЕКОНОМА	БРОЈ (МН.)	СТРАНО МУШКО ИМЕ	ОЗНАКА ЗА ЦЕНТ	СТАРИ СЛОВЕН
БИЉКА ЗА ИСКРАНУ							
ОТКУПЉИВАЊЕ						СИМБОЛ АЗОТА ЧАСОВНИК	
СПОРОСТ, ИНЕРТНОСТ							
ВРСТА БЕЛОГ ВИНА							НАЗИВ
ПРИГОВОРТИ, ЗАМЕРИТИ							
НАСЛАГА СНЕГА, СМЕТ						ОЗНАКА ЗА МЕГА СУПАРНИК	
ЧИЛЕАН. ПЕСНИК, ПЕДРО, ДЕ				СИМБОЛ ЕРБИЈУМА	СИМБОЛ РЕНИЈУМА МЕСТО У ЦРНОЈ ГОРИ		
ВРСТА ЛОВАЧКОГ ПСА (МН.)							СИМБОЛ АРГОНА
ОЗНАКА ЗА ТОНУ		ПЕСМА АЛЕКСЕ ШАНТИЋА	ОСТРВО ЈАДРАНА ПОСЛАСТИЦЕ				
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ЕКАВСКИ (СКР.) НЕПРОФЕ- СИОНАЛАЦ			ПОКЛОН СУКОБ НАРОДА			
НЕМОРАЛ							ГЕОМЕТРИЈСКО ТЕЛО
ИМЕ ПЕСНИКА РАКИЋА						ОЗНАКА ЗА ПОНД УЗГАЈИВАЧ МАЛИНЕ	
ЛЕКАРИ ГРАЂЕ ЧОВЕЧЕГ ТЕЛА							
ВРСТА КАРТАШКЕ ИГРЕ				ЗАВАРЕНО МЕСТО ТРЕЋИ ПАДЕЖ			
ОЗНАКА ЕНЕРГИЈЕ		МИРАН ЖИВОТ СВЕШТЕНСТВО					
РУКОМЕТНИ КЛУБ (СКР.)			МУШКО ИМЕ ПАПАГАЈ (МН.)				
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ЖИТЕЉИ ЛАЦИЈА КИЛОПОНД (СКР.)						
ИМЕ ГЛУМЦА ГРАНТА					ПАКАО (МИТ.) ПРВО СЛОВО		
ВАРКА, ВАРАЊЕ							

ОСМОСМЕРКА

З	О	С	О	Б	А	Р
А	Д	М	И	Р	А	Л
О	Б	Р	А	З	А	Ц
В	Р	Т	А	И	А	Б
А	А	В	А	В	И	Ч
С	Н	И	О	О	К	И
Т	А	Л	Л	З	О	О
А	А	О	Т	И	Н	Д
Н	Г	В	А	Л	О	А
К	А	А	Р	О	С	Н
О	Л	Ч	Р	П	Т	О
Ц	С	А	Е	А	А	С
К	А	С	И	Т	С	Т
А	Н	Т	Р	А	К	С

АДМИРАЛ, АНТРАКС, БИОЛОГ, БРЗИ ВОЗ, ВОЗИЛО, ВОЛАН, ЗАОВА, ЗДРАВКО, ИКОНОСТАС, ИЛОВАЧА, КОЦКА, ЛОВАЦ, ЛОПАТА, МРТВИЛО, НАСЛАГА, ОБРАЗАЦ, ОДАНОСТ, ОДБРАНА, ОЛТАР, САРАГА, САТАРА, СЕПСА, СОБАР, СТАНКО, СТИСАК, ЧИВАВА, ЧИОДА.

ПОВЕЗАНИ АНАГРАМИ

ДИНАР – НЕРВИ – САМАР – ТАЛАС – СТАНА – ТАКСА – ПЕКАР – КРАМА – АНИТА – СТОКА – ПУСТА – СТАРИ – МИСИР – РОЛАТ – ТРАВА – ОВАЛИ – МИЛИЋ.

Све горе наведене речи треба анаграмирати – испреметати, тако да се добију нове речи познатог значења. Сва почетна слова ново-насталих речи дају име и презиме наше познате књижевнице.

Да ли сте знали ...

– да је Међународни дан жена обележен први пут 1911. у Аустрији, Немачкој, Данској и Швајцарској? Више од милион жена марширало је против дискриминације захтевајући једнака права као мушкарци на рад, учешће на изборима, образовање. Предлог за обележавање Дана жена дала су немачке активисткиње Луиз Циц и Клара Цеткин годину дана раније на Међународној конференцији жена социјалиста у Копенхагену.

– да се историја овог дана првенствено везује за масовне демонстрације текстилних радница у Њујорку, 8. марта 1857, које су протестовале против нехуманих услова рада, дугачког радног времена и ниских плата. Мушкарци су захваљујући протестима и преговорима успели да добију десеточасовни радни дан, док су жене и даље радиле по 12 и 16 сати дневно за само један пени.

– да су прве државе које су увеле право гласа за жене биле Нови Зеланд (1893) и Аустралија (1902), обе имигрантске земље са мобилним друштвима у којима су традиционалне вредности биле мање изражене? У Европи Норвешка и Финска су се прве обавезале на политичку једнакост и успоставиле бирачко право. Финска је 1906. постала прва европска земља у којој су жене учествовале на националним изборима, а у Норвешкој је 1910. успостављено опште право гласа и жене су уживале пуна грађанска права.

– да је 23. фебруара 1917. (8. марта по новом календару) у Русији почела Фебруарска револуција масовним протестима жена? Жене су изашле на улице Санкт Петербурга са паролама „Хлеба и мира“ у знак протеста против неподношљивих услова живота, рата и глади. Демонстрације је подржало 200.000 радника генералним штрајком широм града. Тај огромни штрајк жена сматра се одлучујућим догађајем Фебруарске револуције: после четири дана, цар Николај II је абдицирао, а привремена влада је женама гарантовала право гласа.

– да жене данас имају право да гласају (пуно или уз одређене услове) у свим државама света осим у Ватикану. Међу последњим државама које су им то право признале су Саудијска Арабија 2015. године, Уједињени Арапски Емирати 2006, Бахреин 2002. Од европских земаља, у Швајцарској су жене су добиле право гласа на националним изборима тек 1971. године.

Лековите мисли

Енглески језик се највише употребљава на царини. Многи се праве – Енглези.

Свет би био идеалан када би се људи уместо новцем служили само својим осећањима.

Не треба бити мањи од макова зрна. Пре ће вас прогутати.

Љубав може достићи неслушене границе. Самољубље још веће!

На изложби аутомобила публика је највише интересовање показала за – манекенке.

Није био себичан. Увек је с другима делио своја – задужења.

Душан Старчевић

Звезде

Несаломив је, а мекан ко памук.

Пчеле максимално користим, оне су ми бесплатна радна снага.

Песници су нам у кризи. Прочитани су.

Не спавајте под ведрим небом, звезде не греју.

Не жали се на лоше друштво. Учини добро.

Радомир Станојковић

Спремни за пролеће

Брзина

Садашњост је увек била бржа од наше будућности.

Ни најниже цене не треба потцењивати.

Ко каже да нисам крштен?! Сви почну да се крсте чим чују шта говорим.

Од путовања по свету остао ми је још само одлазак на онај свет.

Туђе нећемо! Зато и ја ценим само своје мишљење.

Милен Миливојевић

Велико у малом

Стварање афоризама је вербални жонглерјај!

Афоризам је велико у малом!

Колико ли су драгоценог ћутања наше речи поквариле?!

Када вам мачка пређе пут, станите, повезите је!

У патњи сазревају силе које је превазилазе!

Тежак је тај повратак у себе!

Радмило Мићковић

Човек

Људи се виде очима, а човек главом.

Не будите свачију савест. Нису сви људи у стању да победе себе.

Коме завичај стално титра у очима, тај даље и лепше види.

И са ниских грана се може на ниже.

Где свако вуче на своју страну, ниједна страна није читава.

Ко чврсто верује у себе прави је верник.

Пеко Лаличић